

Jon

Akova God Gwabinai Iviiya

Da Ivi~debei.

Revelation

Vonaviakova

Aposol Jon na akova God gwabinai iviiya da weni girumina kamonaɪ ivi~debei. Maranaɪ igrugiruma na wawaya peyarisi Keresiyana ivivi~tupaketowanesi Bada Yesu Keriso ivivi~tumaghaneɪ kubiine. Jon ivi~nuwapoyesi ma igruma da nota rewapana iveresi ma ikiiepepisi da vitupaketowana ma vokwarakwara kamonaɪ ina~miirikikina ma i vitumaghana ke ina~voterei.

Jon akova gavugavuna ma bera gubagubasi God gwabinai iviiya ma ti berasi weni girumina kamonaɪ igrumi. Ivi~debei da aviyavisina namada itupuwa ma bade aviyavisina karakava ina~tupuwa.

Miibiiyai igruma da Keresiyana nani maranaɪ itakova da nani berasi na iyamsi avai. Ma iyavo kava ke iti~tumaghana na ke itakovi.

Aviyavisina bera gubagubasi kamosiyai ikitakitaɪ na mara sago sago duma irereregha bubuni. Ma bera viya na ikitai ma bade ikitakita meyeɪ da miiba bogii ma bogiiyai itereterei.

Ma karako wawaya nani miibiisi i nota gisigisisi iruwei da iyamsi avai. Ma weni girumina ina nota ghamana na wawaya kudubisi iakova bubuni. Notana na weni. Bada Yesu tepanaɪ God kana ghavighaviya kudubisi ma Seitan yavata ina~ghegavovora tuwanonowisi. Nani murinaɪ na ina wawaya patupatutusi ina~biibiinisi da ku dobu vuna ma ku kunuma vuna ina~teresi.

Jon ina nota weni nakanani irereghi.

Sapta 1:1-8 Giruma ivotawei.

Sapta 1:9 da ku 3:22 Jon bera gubana sago ikitai ma sisiya Yesu gwabinai iviiya da ekalesiya miikovimaruwa kurisi igruma.

Sapta 4:1 da ku 8:1 Jon bera gubana kana viruwa ikitai, kamonaɪ na pepa nokuna ma pasisi miikovimaruwa.

Sapta 8:2 da ku 11:19 Ture miikovimaruwa.

Sapta 12:1 da ku 13:18 Dragon ma ghamoghamo kayakayayisi ruwa.

Sapta 14:1 da ku 15:8 Jon bera gubagubasi bogii ma bogiiai ikitai.

Sapta 16:1-21 God ina nuwapughu dabirisi miikovimaruwa.

Sapta 17:1 da ku 20:10 God kana ghavighaviya igwaramutusi. Ti na Babilon,
ghamoghamo kayakayayina, peroveta vibero ma Seitan.

Sapta 20:11-15 Vitupavira turina.

Sapta 21:1 da ku 22:5 Kunuma vuna, dobu vuna ma Jerusalem vuna.

Sapta 22:6-21 Nota turina.

Votawena.

1 ¹Weni bukana kamoni na aviyavisina gisina kava ina~tupuwa na God ti berasi ivi~debei Yesu Keriso^a kurina. Ma Keriso, aneya ivonatawei ina vovobigabiga Jon kuriku da ati~damani God ina bigabiga wawayisi kurisi. ²Ma taku Jon weni berasi akitai na kudubina weni bukana kamoni avi~mamataru bubuni, tuna God vonana ma Yesu Keriso ivi~debei kuriku. ³Weni sisiyisi na maninina God gwabinai ipisi ma wawaya iyai ina~viviavi na God ini~biibiini. Ma iyavo kava weni sisiyisi ini~yanei ma ku nuwanuwasi ina~terei ma ina~votekatekei na bade God ini~biibiinisi, iyamna mara namada ine tupo da weni berasi ina~tupuwa.

Vikiikiwa vitumaghana damsi kwanatu miikovimaruwa kamoni.

⁴Taku Jon, ma vitumaghana wawayimi ami kwanatu miikovimaruwa Eisiya dobuna kamoni na kurimi agirugiruma.^b

God, tuna makamakii nonowina, rorova, karako, ma maram. Ma ainowi kurina da agabiibai ma nuwanuba ina~veremi. Ma ina vikiivavo gawarina maghinonai kanuma miikovimaruwa imiiriyana na ti bade agabiibai ma nuwanuba ina~veremi. ⁵Ma bade Yesu Keriso agabiibai ma nuwanuba ina~veremi. Tuna ivi~patutu kirakai, iyamna aviyavisina peyarina ivi~debei na takovi da vonavaghata. Ivi~nao, rabobowai ivomiiri da kata iyaroko. Ma dobuwai tuna na kiikiivavo i Kiivavo.^c

Ma bade ina~nuwaviina kurita irakata kirakai da taranai ita berabero ikowatawei da ivotaweta. ⁶Ma iviinita da ina vikiivavona ku kamona itereta ma iberita da taparoro babadita da ina Mamai God tavovokavakavari.

^a 1:1 *Keriso*: Grik damsi gamosi evonavona bo 'Keriso' ma Hibru damsi gamosi evonavona bo 'Mesaya.' Ivi~ruwa iyamna 'God ina Vivinevine Wawayina.' ^b 1:4 Exod 3:14; Rev 4:5
^c 1:5 Isa 55:4; Psa 89:27

Yesu Keriso tighegheni da ina rewapana ma kana kadara ina~rakata, karako ma mara nonowa. Amen.^d

⁷ Kokitai! Kwavuwai epipisi,

da wawaya kudubina matasiyai ina~kitai,
ma iyavo kava igwariya na ti yavata bade ina~kitai.

Ma dobuwai dam kudubina ini~kamyuyuwa meyesi da Keriso
kubiine ina~tuwenoweno.

Vona bubuna da weni nakanani ina~tupuwa. Amen.^e

⁸ Bada God evonavona bo, “Taku na Alfa ma Omega, bera karena ma bera damona. Makamakii nonowiku, rorova, karako ma maram. Taku rewapana kirakiiku.”^f

Jon, Keriso ikitai.

⁹ Taku varesimi Jon. Tami ma taku na Yesu ina vikiivavona kamona ma wawaya itupaketowaneta da tavovokwarakwara patapata ma kegha da ere nuwanubata tamiimiirikikina. Ma taku na God vonana adimadime ma Yesu avivi~sisiyei tuna gigituna na ipatumiku ma ivonataweku ku Patmos nuwana. ¹⁰ Bada ina taparoro marana sago kamona na avovokavakavara ma Kanuma Vovokaravina iviiniku na murikuwai wawaya gamona ghamana nakanani ma ture avi~yanei. ¹¹ Ma ivona bo, “Aviyavisina kava kuna~kitai na kegirumi ma kevonatawei vitumaghana damsi weni kwanatusi miikovimaruwa kamosiyai kurisi. Epesas, Simena, Pegamom, Tayatira, Sadis, Piladelpiya, ma Laodisiya.”

¹² Ma amiiritavire da wawayina ivivi~sisiya kuriku ata~kitai na rampa kii tutura kiisi miikovimaruwa goldiyai yamoyamonisi imiimiiri akitai.

¹³ Ma basusiyai na wawaya sago imiimiiri akitai, kitana nakanani ma Wawaya Natusi. Ma gara gurina ikotei, garana ioru da ku kaena. Ma nuwakadanai gara sago iveruviviri, tuna goldiyai iyamoni.^g ¹⁴ Gayamina ma uyawina na poipoi kirakiina nakanani ma sipu vunivunina bo nakanani ma gonugonu poipoina. Ma matana na kana kita nakanani ma keyama yebayebarina.^h ¹⁵ Ma bade kaena na yebayebarina, kitana nakanani ma kirama ita~karai da iti~nabiri. Ma gamona irakata kirakai nakanani ma tovava ghamaghamasi ita~tawetawei na gugurisi.ⁱ ¹⁶ Ma imana katagheyana kamona na gwamegwame miikovimaruwa, ma kawanai na seri nevana da nevana gamgamsi ikiibau. Ma maghighina na nakanani ma madegha matasararina ita~vovokadakadari.

¹⁷ Akitai na ku maghinona apeku da avi~kiiparoroweku. Ma katagheyana ivororona da ku tepaku iterei ma ivona bo, “Ke

^d 1:6 Exod 19:6; Rev 5:10 ^e 1:7 Dan 7:13; Mat 24:30; Mak 13:26; Luk 21:27; 1Tes 4:17; Zech 12:10; Jon 19:34, 37 ^f 1:8 Rev 22:13; Exod 3:14 ^g 1:13 Dan 7:13, 10:5
^h 1:14-15 Dan 7:9, 10:6 ⁱ 1:15 Ezek 1:24, 43:2

kuna~yabumana. Taku na Alfa ma Omega, bera karena ma bera damona.”^j

¹⁸“Taku na yawayawaku, arabobo ma rabobowai avomiiri. Kekitai, yawayawaku ana~makii nonowa. Aku rewapana emakamakai da rabobo ma tanama matuketisi aibadei.”

¹⁹“Tuna kubiine, aviyavisina kukitai, ma aviyavisina wekarakava etuputuwa ma bade mara maghinotiyai aviyavisina ina~tupuwa na peyarina kegirumi. ²⁰Katagheyaku kamona gwamegwame miikovimaruwa ma bade rampa kii tutura kiisi miikovimaruwa kukitai na iyamna gavugavuna ani~debei kurim. Rampa kii tutura kiisi miikovimaruwa, ti na vitumaghana damsini nani kwanatusi miikovimaruwa kamosiyai. Ma gwamegwame miikovimaruwa imaku kamona, ti na aneya. Kwanatu nununai vitumaghana damsini kii koyakoyagha.”

Vitumaghana wawayisi Epesas kamona kii sisiya.

2 ¹“Vitumaghana wawayisi Epesas kamona kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma. ‘Taku na rampa kii tutura kiisi miikovimaruwa basusiyai abababa ma imakuwai gwamegwame miikovimaruwa. Aku sisiya na weni.’

²‘Ami bera peyarina akovi, ami inipika ma bade ikikava nuwapoya kamona komiimiirikikina. Ma bade akovi da wawaya beroberosi ke kota~kayokayowesi da yavata kota~makai. Wawayisi viya ararariyariya da ti na aposol ma kegha da korubusi ma kopananisi da ti na ibero. ³Kaku vava kubiine na ami yawasa ibagibagi kirakai ma kegha da komiimiirikikina ma ininimi ke ita~babara. ⁴Ma taku, ami bera sago kava ke ata~vivivaghinei. Karenai na ami nuwaviina kuriku irakata ma karako na igisi. ⁵Konotai da karenai na koghe kirakai ma karako koru kirakai. Kotinimaya ma berabero kota~voterei da rorova ikikava aku kayowana koberabera na karako nakanani kota~berai. Ami yawasa ke kona~virai na ana~pisi da gwabimiyai ami rampa kana tutura ana~viitawei. ⁶Koru, ma kegha da bera sago kava koberabera na aivaghinei. Ikikava taku Nikoras kana kivikivina yavata i bera ke ata~kayokayowei na tami bade nakanani, ke kota~kayokayowei.’

⁷‘Wawaya ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsini kurisi etereterei na kovi~yana bogai.^k Ma iyai ruyagha ma nuwapoya kudubina ina~ghegavovori na ani~vaghinei da God ina vao kamona na kii amena ina~kani. Nani kiina na yawasa ina~verei.’”

j 1:17 Isa 44:6, 48:12; Rev 2:8, 22:13 k 2:7 Gen 2:9; Rev 22:2; Ezek 28:13, 31:8

Vitumaghana wawayisi Simena kamoni kii sisiya.

⁸“Vitumaghana wawayisi Simena kamoni kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma.^l ‘Taku na bera karena ma bera damona. Arabobo ma rabobowai avomiiri da yawawaku. Aku sisiya na weni.’

⁹‘Ami vokwarakwara ma ami vikiikayokayo akovi ma kanuma ina ku nevaneva tami na mura wawayimi. Akovi da wawayi iavaberowemi. Ti wawayisi na viviberosi, evonavona da ti na Jiu damsi ma kegha da ti na Seitan ina dam kamoni.’

¹⁰‘Ma maghinomiyai vokwarakwara koni~karoni na ke kona~yabumana. Avonavonemi da tami viya Devil ina~vorubumi ma ku gabura ina~teremi. Ma ami vitumaghana kubiine wawayi ini~tupaketowanemi da mara imaruwa kamoni kona~vokwarakwara kirakai da ku rabobo ini~riyemi. Ma viya ini~rabobomi ma ami vitumaghana kovokikini ma komiiri da bagibagina da ku damona. Ma ami miya na ku gayamimi kraun ana~terei ini~debei da bera peyarina koghekuyowei ma yawasa makamakii nonowina ana~puyomi.’

¹¹‘Wawayi ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsi kurisi etereterei na kovi~yana bogai.^m Ma iyai ruyagha ma nuwapoya kudubina ina~ghegavovori na rabobo makamakii nonowina damina ke ina~viya.’ Tuna na rabobo kana viruwa.”

Vitumaghana wawayisi Pegamom kamoni kii sisiya.

¹²“Vitumaghana wawayisi Pegamom kamoni kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma. ‘Taku aku seri matana nevana da nevana gangamsi. Aku sisiya na weni.’

¹³‘Akovi da ami kwanatu kamoni na Seitan ina vikiivavo gawarina emakamakai ma kegha da avaku tepanai komiimiirikikina. Ami kwanatu kamoni Seitan ina wawayi ivomiiri da aku bigabiga patupatutuna Antipas ikiivunui ma kegha da nani kamoni ami vitumaghana kuriku ke kota~voterei. ¹⁴Ma taku ami bera viya na ke ata~vivivaghinei. Kamomiyai na wawayi viya peroveta Beilam ina vibeyebeyena ekivikivini. Mara katamaninai tuna wawayina kiivavo Balaki nota iverei da ikikava Israel damsi iti~nuwatinisi da bera beroberosi ita~berai. Israel damsi nuwanuwasi ikani da siya kokoitau kurisi isuwaru na ikam ma bade vipekana wapawapa iberai.ⁿ ¹⁵Ma ami bera kana viruwa ke ata~vivivaghinei na weni. Kamomiyai wawayi viya Nikoras ina vibeyebeyena ekivikivini da berabero eberaberai. ¹⁶Tuna kubiine ami bera beroberosi kovi~nuwapoyei da kovotutura ma ke kona~bera

^l 2:8 Isa 44:6, 48:12; Rev 1:17, 22:13 ^m 2:11 Rev 20:14, 21:8 ⁿ 2:14 Num 22:5, 7, 31:16; Deut 23:4; Num 25:1-3

meyei. Ke kona~voterei na yaghiyaghinai ana~pisi kurimi da iyavo kava nani berasi eberaberei na aku seri kawakuwai ikiibau na tuniyai ani~ghaviyesi.’

¹⁷‘Wawaya ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsi kurisi etereterei na kovi~yana bogai.’^o

‘Ma iyai ruyagha ma nuwapoya kudubina ina~ghegavovori na mana teregavugavuna ana~voraguni da ana~verei. Ma bade wakima poipoina tepanai kana vava vuna agirumi na ana~verei. Nani vavana na wawayina ina kina kava inakovi.’^p

Vitumaghana wawayisi Tayatira kamonai kii sisiya.

¹⁸‘Vitumaghana wawayisi Tayatira kamonai kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma. ‘Taku na God Natuna. Mataku kana kita nakanani ma keyama yebayebarina ma kaeku na kadakadarina nakanani ma kirama vivisibona ita~vovokeyakeyai. Aku sisiya na weni.’

¹⁹‘Ami bera peyarina akovi. Ami nuwaviina ma ami vitumaghana, ami inipika ma bade ikikava ami nota ivi~rewapana kirakai da nuwapoya kamonai mara gurina komiimiirikikina. Ma akovi da karako ami inipika ine kirakai ke nakanani ma rorova. ²⁰Ma kegha da ami bera weni tuna kava ke ata~vivivaghinei. Tami nani wavinena Jesebel koigegenuwai, tuna mani ararariyariya da tuna God ina peroveta. Ina vibeyebeyena viberowai na aku bigabiga wawayisi nuwanuwasi etitinavirai da ipekana wapawapa ma bade kokoitau kurisi esuwasuwara ma siyasi ekamkam.^q ²¹Namadani kava taraboga averei da ina berabero iti~nuwapoyei da vipekana wapawapa ita~voterei ma ibara, ke ita~kayokayowei. ²²Tuna kubiine ani~gubagi da ina~kena vaghata ma ina~vokwarakwara kirakai. Ma bade iyavo kava yavata ivi~pekana wapawapa ma ke i berabero itinimayei da ita~miirikupukuputei na ti yavata ani~gubagisi da ina~vokwarakwara kirakai. ²³Ma iyavo kava ekivikivini na ani~kiivunuwana. Weni berasi ana~berai da vitumaghana damsi kudubisi ina~kitai ma inakovi da taku na wawaya nuwanuwasi ma i nota gavugavusi kii ginigini wawayiku. Tami sago sago duma ami bera ikikava na nakanani kami kovogha ana~veremi.’^r

²⁴‘Ma tami viya Tayatira kamonai kami sisiya na weni. Nani wavinena ina vibeyebeyena ke kota~vovotani, ma bade Seitan ina bera akovina ke kota~viiya. Viviberosi evonavona da bera ghamaghamasi ma kegha. Kovi~patutu kubiine na kami vita ke ani~taratatanei.’

²⁵‘Ma aku kayowana weni kava. Ikikava komakamakai na tuna kovokikini da aku vovira kana ku mara. ²⁶Ma iyai ruyagha ma

^o 2:17 Exod 16:14-15, 16:33-34; Jon 6:48-50; Isa 62:2, 65:15 ^p 2:17 Exod 16:32-34; Hib 9:4 ^q 2:20 1Kgs 16:31; 2Kgs 9:22, 30 ^r 2:23 Psa 7:9; Jer 17:10; Psa 62:12

nuwapoya kudubina ina~ghegavovori ma aku kayowana kava ina~berai da ku damona na aku rewapana ani~damani kurina da dam ma dam ini~badesi. ²⁷Ma imanai kiivavo ina diwona bagibagina ina~votani da ini~badesi ma ini~kiigavovorana da nakanani ma bayawa tamogavogavovorisi. ²⁸Ikikava aku Mamai rewapana ivereku na nakanani rewapana ana~verei. Ma bade maratomtom tughuwarina ana~verei.’^s

²⁹‘Wawaya ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsiki kurisi etereterei na kovi~yana bogai.’ ”

Vitumaghana wawayisi Sadis kamoni kii sisiya.

3 ¹“Vitumaghana wawayisi Sadis kamoni kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma. ‘Taku imakuwai na kanuma miikovimaruwa, ti na God rapenai ma bade gwamegwame miikovimaruwa avotani. Aku sisiya na weni.’

‘Ami bera peyarina akovi, ma avami itete da tami nakanani ma yawayawami ma kegha, tami na raborabobomi. ²Kovomiiri. Kena kovoterei. Keresiyana yawasina gwabimiyai na ioru kirakai. Koberai da ina~rakata, iyamna gisina kava ma koni~wapai. Apananimi da aku God matanai na ami biga ke kota~bera yavui. ³Tuna kubiine konotai da aviyavisina kovi~yanei ma kovi~tumaghanei na tuna kovotekatekei ma ami bera beroberosi kovinimayei ma komiirikupukuputei. Ke kona~vomiiri na ani~tataghanimi, iyamna taku na yapiyapi wawayina nakanani, ke konakovi da avi maranai ana~pisi.’^t ⁴Ma kegha da Sadis kamoni na wawaya viya kii gara ke iti~dadabu iyamna berabero gwabisiyai kegha. Ma ti wawayisi na kii gara poipoi kirakiisi ani~kotesi ma taku yavata kana~baba, iyamna ti na wawaya maninisi. ⁵Ma iyai ruyagha ma nuwapoya ina~ghegavovori na tuna bade gara poipoina ani~kotei. Ma ke meyani da Yawasa Makamakii Nonowina Bukana kamoni kana vava ana~kiipupunatawei. Aku Mamai ina aneya yavata maghinosiyai ani~debei da tuna na taku aku wawaya.’^u

⁶‘Wawaya ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsiki kurisi etereterei na kovi~yana bogai.’ ”

Vitumaghana wawayisi Piladelpiya kamoni kii sisiya.

⁷“Vitumaghana wawayisi Piladelpiya kamoni kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma.’ ” ‘Taku na wawaya vovokaraviku ma maniniku, ma matuketa kana kiya David rapenai na avotani. Aviyavisina ana~votawei na ke kovokovoghina da meni

^s 2:26-28 Psa 2:8-9 ^t 3:3 Mat 24:43-44; Luk 12:39-40; Rev 16:15 ^u 3:5 Exod 32:32-33; Psa 69:28; Rev 20:12; Mat 10:32; Luk 12:8 ^v 3:7 Isa 22:22; Job 12:14

wawayina ina~gudui. Bo ana~gudui na ke kovokovoghina da meni wawayina ina~votawei. Aku sisiya na weni.'

⁸'Kokitai, maghinomiyai matuketa avotawei na ke kovokovoghina da meni wawayina ina~gudui. Ami bera peyarina akovi. Akovimi da ami rewapana igisi, ma kegha da vonaku kovokikini ma ke kota~vonavonaveyaveyeyeku. ⁹Ma iyavo kava evonavona da ti na Jiu damsi ma kegha, ti na viviberosi iyamna ti na Seitan ina dam kamoni. Ma ti wawayisi ana~darusi da ina~nae kurimi ma maghinomiyai ina~tawesi da ina~runomemi. Akova ina~viiya da taku nuwanuwami aviiya." ¹⁰Avonemi da nuwapoya kamoni kota~miirikikina na gamoku kovotekatekei, tuna kubiine ani~tarapaparanemi. Mara epipisi da vikamyuyuwa ghamana dobu kudubina ina~nunui da iyavo kava dobuwai emakamakai na ina~vorubusi na nani maranai ana~koyagha bubunimi. ¹¹Ke mara gurina ma ana~pisi. Ma aviyavisina gwabimiyai na kovokikini da kraun gayamimiyai atere na ke sago wawayi ina~viitawei. ¹²Ma iyai ruyagha ma nuwapoya kudubina ina~ghegavovori na ana~berai da tuna aku God ina taparoro numana kana kowora. Ma ke meyani da nani numana kamoni ina~votawei. Ma nani koworisi tepasiyai na aku God kana vava ma kaku vava vuna ma bade God ina kwanatu kana vava ana~girumi. Tuna kwanatuna na Jerusalem vuna ma aku God gwabinai namei kunumai inoru."x y

¹³'Wawayi ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsi kurisi etereterei na kovi~yana bogai.' "

Vitumaghana wawayisi Laodisiya kamoni kii sisiya.

¹⁴"Vitumaghana wawayisi Laodisiya kamoni kii koyakoyagha aneyina kurina weni nakanani kegiruma."z "Taku na Amen Wawayiku, iyamna bera kudubina akova yavui, aipatutu da vonavaghata kava aimamatarei. Ma bera kudubina God iyamoni na taku aibadei. Aku sisiya na weni.'

¹⁵'Ami bera peyarina akovi, tami ke muyamuyami ma bade ke nubanubami. Akayokoyowei da keta sago kota~vinei da kota~muyamuya kirakai bo kota~nubanuba kirakai. ¹⁶Ma kegha da tami na tururukimi. Ke muyamuyami ma bade ke nubanubami, tuna kubiine na ana~ghurapupunatawemi. ¹⁷Tami kovonavona bo, "Tokai vaghina, mura wawayikai, ke sago avi sawarina katekwekwai iyamna akii kayowana peyarina namada kavii~yavui." Ma kegha da damimi ke kota~viiviiya da tami nuwapoya kamoni ma kovi~kamyuyuwa kirakai. Matapotapotami

w 3:9 Isa 49:23, 60:14, 43:4 x 3:12 Rev 21:2; Isa 62:2, 65:15 y 3:12 Iyavo kava God ma Yesu Keriso kii vava gwabisiyai igirumi ti na God ma Yesu rapesiyai. Ma bade Jerusalem kana vava gwabisiyai ini~matakira da tuna kwanatuna na i dobu vaghata.

z 3:14 Prov 8:22

ma iyumi kava ma kiikayokayomi. ¹⁸Ami giu avereveremi da gold gwabikuwai kona~gimari, tuna na keyama yebayebarina ikaravunaghi da gold kavakava. Kanumimi ina mura vaghata na gwabikuwai kota~viiya. Ma kotinimaya da iyumi kava, tuna kubiine na gara poipoisi gwabikuwai kona~gimari ma koni~kote da kona~kiipaparimi. Ma bade gegura gwabikuwai kona~gimari da matami kona~bunama da kona~kita bubuna. ¹⁹Ma iyavo kava nuwanuwasi aviiviiya na ti damsi ayeghayeghisi ma atupatupavimaninisi. Tuna kubiine na nuwanuwami kudubinai ami berabero kovinimaye ma komiirikupukuputei.^a ²⁰Taku na weni, matuketiyai amiimiiri ma akiikiipowapowara. Iyai gamoku ini~yanei ma matuketa ina~votawei na ana~rui kurina da taku na tuna yavata kana~kam patapata. ²¹Taku bera kudubina aghegavovori da aku Mamai ina vikiivavo gawarinai yavata kamakamakai ma kaibada patapata. Iki kava aberai na bade iyavo kava nakanani ina~berai da ruyagha ma nuwapoya kudubina ina~ghegavovori na ani~vaghinei da aku vikiivavo gawarinai yavata kana~makai ma kani~bada patapata.’

²²‘Wawaya ere tinimi, Kanuma Vovokaravina ina sisiya vitumaghana damsi kurisi etereterei na kovi~yana bogai.’ ”

Vokavara kunumai.

4 ¹Weni berasi murinai na taku Jon akita da kunumai matuketa vovotawena akitai.

Ma nani gamona karenai ivi~sisiya kuriku na ivi~sisiyame, ma gamona na ghamana nakanani ma ture gugurina. Ivona bo, “Keghae wike da aviyavisina mara maghinotai ina~tupuwa na ani~debei kurim da kuna~kitai.” ²Nakanani ivonavona na yaghiyaghina God Kanumina iviiniku da aghae. Ma kunumai akita da maghinokuwai na vikiivavo gawarina akitai ma tepanai na God imakamakai.^b

³Ma kana kita na vokeyakeyuna nakanani ma wakima kadakadarisi kii vava jespa da kaniliyan. Ma vurere nani vikiivavo gawarina iveruviviri, kana kita nakanani ma wakima kadakadarina kana vava emerod. ⁴Ma bade vikiivavo gawarisi gisigisigi ivi~24 nani wawayina ina vikiivavo gawarina igwagwari ma sago sago duma tepasiyai na magumagura avatetesi imakamakai. Ma kii gara poipoisi ma kii kraun na gold, gayamisiyai ivi~kote, imatakira da ti na kiikiivavo. ⁵Ma vikiivavo gawarina ghamanai na kadakadara ma gugura ikiikiibau ma warikeyakeya iruruwa. Ma maghinonai na kibe miikovimaruwa ikarakarata, ti na kanuma miikovimaruwa God rapenai.^c ⁶Ma bade nani vikiivavo gawarina ghamana maghinonai

^a 3:19 Prov 3:12; Hib 12:6 ^b 4:2-3 Ezek 1:26-28, 10:1 ^c 4:5 Exod 19:16; Rev 8:5, 11:19, 16:18; Ezek 1:13; Rev 1:4; Zech 4:2

na toka, ma imiirara kirakiiyei da kana kita na nakanani ma garasi.^d

Ma ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa nani vikiivavo gawarina imiiriviviri. Matasi ipeyari maghinosiyai ma bade iwagidusiyai ma bade tupuwisi ivi~kenavivirei. ⁷Ma sago kana kita na nakanani ma layon ma viruwina kana kita na nakanani ma ox. Ma viarobina maghighina na nakanani ma wawaya ma viruwamaruwina kana kita na nakanani ma bayo mapemapena ita~rutataghi. ⁸Ma sago sago duma na mapesi miikovimasago ma tupuwisiyai na mata kavakava, mapemapesi gaburisiyai yavata. Mara ma didibara, ke meyani da kawasi ita~potapota, evonavona bo,

“Vovokaravim, vovokaravim, vovokaravim,
tam Bada God rewapana kirakiim.

Tam makamakii nonowim, rorova, karako ma maram.”^e

⁹Maranai nani ghamoghamosi yawayawasi ikarei da vokavakavara ma vikiikiwa ma vokarava God makamakii nonowina kurina etereterei na ¹⁰magumagura avatetesi ivi~24 evovomiiri da God makamakii nonowina ina vikiivavo gawarina maghinonai ituwaporeruruwana ma etawetawesi ma kii kraun ivotaweyana da maghinonai etutura ma evovokavakavara. Evonavona bo,

¹¹ “Tam ina kim kava akii Bada ma akii God.
Kughe kirakai, tuna kubiine rewapana
da kadara kavereverem, ma kavovokaravem,
Iyamna bera kudubina na tam kuyamoni
ma tam kava am kayowanai na yawasa kuveresi.”

Sipu Gegeyina pasi miikovimaruwa ivotawetawei.

5 ¹Muriyai God akitai, tuna ina vikiivavo gawarina tepanai imakamakai ma imana katagheyana na pepa nokuna nevana da nevana girugirumina ma pasi miikovimaruwa ipasitatani.^f ²Ma aneya rewapana kirakiina akitai ikiikiirara bo, “Tam iyai am rewapana kovokovoghina na pasi kuna~votawei da pepa kuna~votaritariya.” ³Ma ke sago iyai kunumai bo dobuwai bo dobu gaburinai da nani pepana ita~votaritariya da girumina iti~yavi. ⁴Ma taku atuwenoweno iyamna ke sago wawaya kiimatana ita~panani da pepana ita~votaritariya da kamonai girumina iti~yavi. ⁵Ma magumagura ivi~24 kamosiyai sago ivoneku bo, “Ke kuna~tou. Kekita, Juda kana dam kamonai David tupurereghina sago ivi~rewapana kirakai da ivi~vavei ‘Juda i Layon.’ Tuna bera kudubina ighegavovori ma kovokovoghina da pasi miikovimaruwa ina~votawei ma pepa ina~votaritariya.”^g

^d 4:6-7 Ezek 1:5-10, 10:14 ^e 4:8 Ezek 1:18, 10:12; Isa 6:2-3 ^f 5:1 Ezek 2:9-10; Isa 29:11
^g 5:5 Gen 49:9; Isa 11:1, 10

⁶ Akita da Sipu Gegeyina akitai, tuna vikiivavo gawarina ririnai imiimiiri ma ghamoghamo ruwamaruwa ma magumagura avatetesi ivi~24 ivi~basubasuwei. Ma Sipu Gegeyina kana kita na nakanani ma wawaya ita~kiivunui ma muriyai ita~ruyawayawa. Ma tonana miikovimaruwa ma matana miikovimaruwa. Nani matasi ivi~matakira da kanuma miikovimaruwa God rapenai evonavonatawesi ekiikiibau da dobu kudubina ekitakita yavui.^h ⁷ Ma Sipu Gegeyina ivi~turiya da God vikiivavo gawarina tepanai imakamakai na katagheyana pepa nokuna ivovotani na ita~viia. ⁸ Pepa nokuna iviiviiya na ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa ma magumagura avatetesi ivi~24 ivi~tuwaporeruruwana ma itawotesi Sipu Gegeyina ku maghinona da ivokavakavari. Ma kudubisi haps ma bade dabira goldiyai iyamona na ivopatapatisi. Dabira kamosiyai na insens, tuna na God ina wawaya vovokaravisi i nipowana.ⁱ ⁹ Ma Sipu Gegeyina kurina tavora vuna ivuri.

“Tam wawaya kiimatanim, tuna kubiine kovokovoghim da pepa nokuna kuviiya
 ma pasisi kuna~votawei,
 iyamna ikiivunum ma taramuwai wawaya,
 dam ma dam kamosiyai, i dobu ma gamosi bogii ma bogiiyai,
 kudubisi kugimaratawesi da God rapenai.”^j

¹⁰ Ma kuberisi da ti na kiikiivavo ma vokavakavara babadisi da God ina~vokavakavari ma dobuwai ini~bada.”^k

¹¹ Ma akita na aneya kana vava da koroto ke viviyavina akitisi ma gamosi avi~yanei. Nani korotona na vikiivavo gawarina ma ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa ma magumagura avatetesi ivi~24 iveruvivirisi.^l ¹² Gamo vovosiyai ivivi~tavoreyana bo,

“Sipu Gegeyina ikiivunui, tuna na kiimatantina ma ighae kirakai.
 Tuna kava tavovokaravei,
 iyamna kana vava irakata
 ma mura, nuwagiura ma rewapana,
 kadara ma vigheghena
 na kudubina rapenai.”

¹³ Ma bera kudubina yawayawana kunumai ma dobu tepanai ma dobu gaburinai, ma bade yegai kamona na peyarisi avi~yanesi etavotavora bo,

“Wawayina vikiivavo gawarina tepanai emakamakai ma Sipu Gegeyina, ti tavovokaravesi,
 iyamna kii vava irakata
 ma rewapana, kadara ma vigheghena makamakii nonowina na rapesiyai.”

^h 5:6 Isa 53:7; Zech 4:10 ⁱ 5:8 Psa 141:2 ^j 5:9 Psa 33:3, 98:1; Isa 42:10

^k 5:10 Exod 19:6; Rev 1:6 ^l 5:11 Dan 7:10

14 Ma ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa ivona bo, “Amen.” Ma magumagura avatetesi ivi~24 ivi~tuwaporeruruwana ma itawotesi ma ivokavakavarisi.

Sipu Gegeyina pasi ivi~votaweyana.

6 ¹Akitakita ma Sipu Gegeyina pepa nokuna iviia ma pasisi miikovimaruwa kamosiyai na sago ivotawei. Ma avi~yanei da nani ghamoghamosi yawayawasi ruwamaruwa kamosiyai, sago gamona nakanani ma warikayakeya, ivona bo, “Kepisi.” ²Ma akita da maghinokuwai na hosi poipoina imiimiiri akitai. Ma tepanai wawaya igeru na kraun iviia ma ikotei, pidu ikavari ma ikiibau da kana ghavighaviya ita~ghegavovorisi.^m

³Ma Sipu Gegeyina pasi kana viruwa ivotawei na avi~yanei da bade ghamoghamo yawayawasi kana viruwa ivona bo, “Kepisi.” ⁴Ma bade hosi sago yebayebarina itawanakiibuwei. Ma wawaya sago hosi tepanai igeru na rewapana iviia da dobuwai nuwanuba ita~viitawei ma wawaya ita~berisi da turaturasi yavata iti~ruwavunuvunuwana. Ma tuna wawayina na seri ghamana gwabinai.ⁿ

⁵Ma bade Sipu Gegeyina pasi kana viaroba ivotawei na avi~yanei da ghamoghamo yawayawasi kana viaroba ivona bo, “Kepisi.” Akita da maghinokuwai na hosi dumadumana imiimiiri akitai. Ma wawayina hosi tepanai igeru na imanai sikere ivovotani.^o ⁶Ma nani ghamoghamosi yawayawasi basusiyai gamo avi~yanei da wawayina hosi tepanai ivonei bo, “Keberai da vavai miiyiina ina~rakata da wawaya ina~biga ku pom ma miiyanina na whiti kilo sago kava ina gimari. Bo ina~biga ku pom ma miiyanina na bari kilo aroba kava ina~gimari. Ma greipi uravisi ma oliv kiisi ke kuna~kiiviberoi.”^p

⁷Ma Sipu Gegeyina pasi kana viruwamaruwa ivotawei na avi~yanei da ghamoghamo yawayawasi kana viruwamaruwa ivona bo, “Kepisi.” ⁸Akita da maghinokuwai na hosi sago imiimiiri akitai. Ma kitana na yapuyapukarena. Ma wawayina hosi tepanai igeru kana vava na ‘Rabobo.’ Ma kwinana kana vava ‘Tanama’ na murinai ikivikivini. Ma rewapana iviia da ina~berai da gomara, gubaga, ghamoghamo kayakayayisi ma bade ghaviya ina~rakata da wawaya nevanavana dobuwai ina~rabobo.^{q r}

⁹Ma Sipu Gegeyina pasi kana vimiikovi ivotawei ma akita da wawaya kanumisi suwara kana kema gaburina ivivi~makiiyana akitisi. Ti

^m 6:2 Zech 1:8, 6:3, 6 ⁿ 6:4 Zech 1:8, 6:2 ^o 6:5 Zech 6:2, 6 ^p 6:6 Weni sisiyina iyamna da gomara ghamana wawaya damina ina~viini. Kawasisiyai biga kuni~karei da ku didibara ma kana miya na denariyas sago. Tuna kovokovoghina da whiti kilo sago kava kuna~gimari bo natunatum ina~peyari ma kuna~nota kavai na bari kilo aroba kuna~gimari. ^q 6:8 Wawaya nevanavana iyamna na wawaya ruwamaruwa kamosiyai na sago ina~rabobo, 1/4 bo 25%. ^r 6:8 Ezek 14:21

na God vonana idimei ma ivi~patutu da debiiyai ivi~mamatara da Yesu ivi~tumaghanei. Tuna kubiine wawaya ivi~tupaketowanesi ma ivi~kiivunuwana. ¹⁰Bada ikwatui ma ivonei bo, “Bada rewapana kirakiim, vovokaravim ma maninim. Kana~vivikoyakoyagha da mara avai wawaya dobuwai ivi~kiivunuwanekai da tarakai isororo na kuni~tupaviresi ma kovogha kuna~veresi.” ¹¹Ivi~sisiya ikovi na sago sago duma gara poipoina iviia ma sisiya ivi~yanei da iti~koyakoyagha mara gisina. Wawaya ina~vomiiri da Keresiyana varevaresisi viya ma Yesu ina bigabiga viya ini~kiivunuwana ina~nenae da ruvana iterei ina~viiya na muriyai vitupavira marana ina~nekiibau.

¹²Akitakita ma Sipu Gegeyina pasi kana vimiikovimasago ivotawei ma nukenuke ghamana itupuwa. Ma madegha rarana ivoterei da ivi~nubakutuvi da nakanani ma nuwapoya garana dumadumana.^s Ma nawaravi na kudubina iyebavirai nakanani ma tara.^t ¹³Ma kunumai gwamegwame iririgha ku dobu da nakanani ma yanunu ghamana kii itugui da amena matisi ma ita~ririgha.^u ¹⁴Ma kunuma iwapa nakanani ma riyapa ita~vonokui. Ma bade koya da nuwa kudubisi kii gawara vaghata ikuyowei ma ku gawara vusi idamana.^v ¹⁵Ma wawaya peyarisi iverau ku koya. Ti na dobu kana kiikiivavo ma babada, ghaviya babadisi, ma bade wawaya mumurisi ma wawaya rewapanisi, sleiv wawayisi ma wawaya vovotawesi, peyarisi inae da buba ma wakima rogurogusiyai ikove.^w ¹⁶Ma ivivi~kwatu bo, “Koya da wakima koririgha ku tepakai da kona~kiigavugavukai da God ina vikiivavo gawarina tepanai emakamakai na ke ina~kitikai, ma bade Sipu Gegeyina ina nuwapughu damina ke kana~viiya.^x ¹⁷Karako i nuwapughu kana mara inekiibau na ke sago meni wawayina ina~miiripotei.”^y

God ina wawaya 144~tausan.

7 ¹Weni berasi ikovi ma akita na dobu matatupina ruwamaruwa ma tepasiyai na aneya ruwamaruwa akitisi ivivi~miiriyana. Ti na yanunu ruwamaruwa ivovopotepotesi da ke ita~verau da dobu bo yegai bo kii sago ita~tapi tovon.^z ²Muriyai akita na bade aneya sago maramatanai igheghae akitai. Ma matakira sawarina ikavari, tuna sawarina ina biga da iyavo kava God yawayawana rapenai na maghitepasi ita~kiruma. Ma ikiirara aneya ruwamaruwa kurisi, ti na rewapana iviia da dobu ma yegai iti~beroi, tuna kubiine na ivonesi bo,

^s 6:12 Mara katamaninai gote dumadumana vunivuninai gara iyamoyamoni. Tuna garana na nuwapoya ma siyapa marasiyai ivivi~kote. ^t 6:12 Rev 11:13, 16:18; Isa 13:10; Joel 2:10, 31, 3:15; Mat 24:29; Mak 13:24-25; Luk 21:25 ^u 6:13-14 Isa 34:4 ^v 6:14 Rev 16:20 ^w 6:15 Isa 2:19, 21 ^x 6:16 Hos 10:8; Luk 23:30 ^y 6:17 Joel 2:11; Mal 3:2 ^z 7:1 Jer 49:36; Dan 7:2; Zech 6:5

³“Dobu ma yegai ma kii kudubina ke koni~beroi, kovi~koyakoyagha da kunona God ina matakira ina bigabiga wawayisi maghitepasiyai kana~kiruma.”^a ⁴Muriyai sisiya avi~yanei da iyavo kava ikirumisi na peyarina ivi~144~tausan. Ma kudubisi na Israel kii dam kamosiyai.

⁵ Juda kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Ruben kana dam kamonai na bade 12~tausan ikirumisi,
 ma Ged kana dam kamonai na bade 12~tausan ikirumisi.

⁶ Ma Asera kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Napitali kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Manase kana dam kamonai na bade 12~tausan ikirumisi.

⁷ Ma Simiyon kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Livai kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Isaka kana dam kamonai na bade 12~tausan ikirumisi.

⁸ Ma Zebulun kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Josepa kana dam kamonai na 12~tausan ikirumisi,
 ma Benjamin kana dam kamonai na bade 12~tausan ikirumisi.

Koroto ghamana kii gara poipoisi.

⁹Ma weni berasi murinai akita ku maghinoku na koroto ghamana akitisi, ke kovokovoghina da ati~yavisi. Kamosiyai na dam ma dam kudubisi i wawaya emakamakai, i dobu ma gamosi bogii ma bogiiyai na nani vikiivavo gawarina ma Sipu Gegeyina maghinosiyai imiimiiri. Kudubisi na gara poipoisi ivi~kote ma imasiyai na yapi rugurugusi ivovotana.

¹⁰Ma ikarayogosi bo,

“Ita God na vikiivavo gawarina tepanai emakamakai
 ma Sipu Gegeyina yavata.
 Ivi~yawasita, tuna kubiine tavovokavakavarisi.”

¹¹Ma ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa ma magumagura avatetesi ivi~24 vikiivavo gawarina imiiriviviri. Ma murisiyai na aneya kudubisi bade imiirivivirisi ma vikiivavo gawarina maghinonai ivi~tuwaporeruruwana ma itawotesi da maghitepasi dowa ikiitovoni ma God ivovokavakavari. Ma ivonavona bo,

¹²“E, vonavaghata da

kadara, nuwagiura ma rewapana
 na ita God rapenai.
 Kana vava irakata.
 Vokavakavara, vikiikiwa ma vigheghena tavere nonowei.
 Amen.”

¹³Ma nani magumagurisi kamosiyai sago ivi~tarakiiyaneku bo, “Weni damsi gara poipoisi ivi~kote na iyavo ma mimei ivi~piyana?”

^a 7:3 Ezek 9:4, 6

¹⁴Avonapotei bo, “Bada, ke atakovi ma tuna na tam kuakovi.”^b
 Ma ivoneku bo, “Weni damsi na mara berona, vitupaketowana ma vikayotirana kamoni imiirikikina da ku damona na kii gara na Sipu Gegeyina taranai ikowa da ipoini. ¹⁵Tuna kubiine na,
 ‘Kii gawara na God ina vikiivavo gawarina maghinonai
 da mariyai ma didibara evovokavakavari ina taparoro numana
 kamoni.
 Ma God rogunai ina~makai da ina~koyagha bubunisi,
¹⁶ da vitonara ke meyani ina~kara tovonisi,
 ma kaiyosi ke meyani ina~kanakana tovana.
 Ma bade madegha puna muyana ke ina~karagavovorisi,^c
¹⁷iyamna kii koyakoyagha na Sipu Gegeyina, tuna vikiivavo
 gawarinai imakamakai.
 Tuna ini~nowesi da ku okowa yawayawana meni dobunai
 evusivusira nake.
 Ma matadogasi kudubina na God ina~kiipupunatawei.’ ”^d

Sipu Gegeyina pasi miikovimaruwa ivotawei.

8 ¹Ma Sipu Gegeyina pasi kana vimiikovimaruwa ivotawei na iyavo kava kunumai imakamakai na kudubisi ivoguguba da mara gisina.^e ²Ma akita na aneya miikovimaruwa akitisi, God maghinonai imiimiiri ma ture miikovimaruwa iveresi.

³Ma aneya sago gold sensa ikavarapiyei da suwara kana kema ririnai imiiri. Ma insens ghamana iviia da God ina wawaya vovokaravisi i nipowana yavata ivokapui da ita~kapuna gold kemana tepanai God ina vikiivavo gawarina maghinonai.^f ⁴Ma aneya sensa ivovotani na insens buna ma vitumaghana damsi i nipowana yavata ighae God maghinonai. ⁵Nani murinai na aneya suwara kana kema tepanai keyama mukina sensa ivi~tupoi ma itawei ioru ku dobu da warikeyakeya iruruwa ma iguguguri, mara ikadakadari ma dobu inukenukei.^g

Aneya ituture.

⁶Muriyai na aneya miikovimaruwa ivovunagha da i ture ituvena.
⁷Ma aneya sago ivi~nao, ina ture iuveni na garewa pakapakana^h
 nakanani ma wakima, ma bade keyama karakaratina tara yavata

^b 7:14 Dan 12:1; Mat 24:21; Mak 13:19 ^c 7:16 Isa 49:10 ^d 7:17 Psa 23:1; Ezek 34:23; Psa 23:2; Isa 49:10, 25:8 ^e 8:1 ‘Mara gisina’ iyamna 30 minutes nakanani.

^f 8:3 Amos 9:1; Exod 30:1, 3 ^g 8:5 Lev 16:12; Ezek 10:2; Exod 19:16; Rev 11:19, 16:18

^h 8:7 *Garewa pakapakana*: Garewa pakapakana nakanani ma wakima iyamna na hail bo ice.

inekiibau. Ma itawei ioru ku dobu da dobu nevanevanaⁱ ikaragavovori ma bade kii nevanevana ma inamona kudubina ikaragavovori.^j

⁸Muriyai aneya viruwina ina ture iuveni na sawara sago nakanani ma koya ghamanakina ere karakaratina itawei ioru ku yegai na yegai nevanevana ivi~tara. ⁹Ma aviyavisina peyarina yawayawana yegai kamona na nevanevana^k irabobo, ma waka nevanevana imonu.

¹⁰Muriyai aneya viarobina ina ture iuveni na gwamegwame ghamakina ere yebayabarina nakanani ma kibe kunumai ipeku ioru da okowa ma vusira nevanevana^l ikamowanisi.^m ¹¹Tuna gwamegwamena kana vava na Kii Kawayarayarana ma meni okowisi kava ikamokamowanisi na kudubina ivi~kawayarayara da wawaya ipeyari kirakai nani okowisiyai iuma na irukwa.ⁿ

¹²Muriyai na aneya viruwamaruwina ina ture iuveni na madegha ma nawaravi da gwamegwame i rewapana ivowai da nevanevasi^o ivi~nubakutuva. Weni berana itupuwa na dobuwai madegha ke ita~rarana kupom, mara tupona kava irarana. Ma bade nawaravi da gwamegwame ke ita~karata mareba, mara tupona kava ikarata.^p

¹³Ma akitakita ma tepakuwai bayo irovorovo ma ikiikiirara bo, “Nuwapoya, nuwapoya, nuwapoya. Tami iyavo kava dobuwai komakamakai na koni~nuwapoya kirakai, iyamna aneya ivi~aroba gisina kava ma i ture inuvena.”

9 ¹Muriyai na aneya vimiikovina ina ture iuveni ma akita na kunumai gwamegwame ipeku ioru ku dobu akitai. Ma bonagha sago ioru kirakai da damona kegha ma kana vava na Abis. Ma kana kiya na gwamegwamena iviia.

²Ma Abis ivotawei na kamona bau ighae, nakanani ma keyama karakaratina ghamanakina buna ita~gheghae. Ma buna ighae da madegha ma kunuma irogui.^q ³Ma nani buna kamona na madikapoka ikiibau da ioru ku dobu ma rewapana iviia da ini~tona nakanani ma gwaghagwagha.^r ⁴Ma sisiya bagibagina iviia da kii ma inamona ma aviyavisina tano tepanai igogogo na ke iti~beroi. Ma iyavo kava maghitepasiyai God ina kiruma gwabisiyai kegha na ti damsi kava iti~tones.^s ⁵Ma rewapana ke ita~viiya da wawaya iti~rabobosi, inivisi ghamana kava ita~vereveresi da nawaravi miikovi ruvana ita~vokwarakwara. Ma nani inivisina damina na nakanani ma gwaghagwagha ita~kanisi. ⁶Nani marasiyai na wawaya ti mani i rabobo

ⁱ 8:7 Nevanevana iyamna na 1/3 bo 33%. ^j 8:7 Exod 9:23-25; Ezek 38:22

^k 8:9 Nevanevana iyamna na 1/3 bo 33%. ^l 8:10 Nevanevana iyamna na 1/3 bo 33%.

^m 8:10 Isa 14:12 ⁿ 8:11 Jer 9:15 ^o 8:12 Nevanevasi iyamna na 1/3 bo 33%.

^p 8:12 Isa 13:10; Ezek 32:7; Joel 2:10, 31, 3:15 ^q 9:2 Gen 19:28 ^r 9:3 Exod 10:12-15

^s 9:4 Ezek 9:4

ketana inekwa kirakiiyei ma ke ina~panani. I kayowana ghamana da ita~rabobo, ma rabobo ina~veruvuvuresi.^t

⁷Ma nani madikapokisi kii kita na nakanani ma hosi ivovunagha, kii terepapara ivi~kote da vighaviya kubiine. Ma gayamisiyai na nakanani ma gold kraun iti~kote. Maghighisi na nakanani ma wawaya,^u ⁸uyawisi gurigurisi na nakanani ma wivine uyawisi, ma okesi na nakanani ma layon okesi.^v ⁹Nuwakadasi kii terepapara ivi~kote na ayon iyamona. Ma mapemapesi gugurina ghamana na nakanani ma hosi ma seriyoti yavoyavosi ghaviya verupotena kubiine ita~veraverau.^w ¹⁰Giusi kii kita ma bade iyosi na nakanani ma gwaghagwagha. Ma rewapana iviia da giusiyai wawaya ita~tonisi na inivisi ghamana ita~vereveresi da nawaravi miikovi ruvana ita~vokwarakwara. ¹¹Ma i kiivavo aneyina na Abis bonaghina kana koyakoyagha. Ma Hibru gamosiyai kana vava evonavonei da Abadon ma bade Grik gamosiyai kana vava evonavonei da Apoliyon, nani vavasi iyamna na Kiivibero Badana.

¹²Weni tuna na nona nuwapoyina na inivisina ma vokwarakwarana itatawei ma bade nuwapoya ruwa epipisi.

¹³Ma aneya vimiikovimasagona ina ture iuveni na gamo sago avi~yanei. God maghinonai na suwara kana kema emakamakai, tuna goldiyai iyamoni. Ma tepanai na tona ruwamaruwa iterei ma nani tonasi kamosiyai nani gamona ivivi~sisiya na avi~yanei.^x

¹⁴Ma aneya vimiikovimasagona ture ivovotani na kurina ivona bo, “Okowa ghamanakina kana vava Yupretis ririnai aneya ruwamaruwa patupatumisi na kevotawesi.” ¹⁵Nani aneyisi na God ivovunaghisi ma ivivi~makiiyana da kana mara vaghata iviia na ivotawesi da dobuwai wawaya nevanavana^y iti~kiivunuwana. ¹⁶Ma sisiya avi~yanei da nani aneyisi vighaviya kubiine wawaya ivi~2~handred~ miliyon^z sago sago duma i hosi yavata iviini. ¹⁷Ma damsi i hosiyai igeru akitisi na kii kita weni nakanani. Nuwakadasi kii terepapara kirumina na aroba. Ikirumi da yebayebarina ma bogapu dumadumana ma bade yanoyanona. Ma hosi gayamisi na nakanani ma layon gayamisi ma kawasiyai na keyama yebayebarina, bau ma sulpa ikiikiibau. ¹⁸Ma kawasiyai na nuwapoya ghamaghamasi ivi~aroba ikarakaratawei, sago na keyama yebayebarina ma sago na bau ma sago na sulpa wakimina karakaratina. Kawasiyai ikiikiibau da dobuwai wawaya nevanavana^a irurukwa. ¹⁹Ma hosi i rewapana na ke kawasiyai kava ma bade giusiyai, iyamna giudamosi na nakanani ma mota gayamina da tuniyai wawaya ikanikanisi da ivivi~gubagisi.

^t 9:6 Job 3:21; Jer 8:3 ^u 9:7 Joel 2:4 ^v 9:8 Joel 1:6 ^w 9:9 Joel 2:5 ^x 9:13 Exod 30:1-3
^y 9:15 Nevanevana iyamna na 1/3 bo 33%. ^z 9:16 200,000,000 ^a 9:18 Nevanevana iyamna na 1/3 bo 33%.

²⁰Ma nuwapoya ghamaghamasi bogii ma bogiiai itupuwa da koroto ghamana irukwa. Ma iyavo kava imakamakiiteresi na ke nuwanuwasi iti~tetei da i bera beroberosi itinimayei ma ita~miirikupukuputei. Ke i kayowana da kanuma beroberosi ma sawara imasiyai iyamoyamona na vokavakavarisi ita~voterei. Ti na gold da silva ma bade bronz da wakima ma keyama iyuna da sawarisi iyamona. Ma sawarisi na ke ita~kitakita, ita~vivisiya bo ita~bababa.^b ²¹Ti wawayisi na patana da ekiikiivunuwa, ikasiko, ipekana wapawapa ma eyapiyapi ma ke sago itinimayei da ita~miirikupukuputei.

Aneya ma pepa nokuna gisina.

10 ¹Muriyai akita na aneya sago rewapana kirakiina kunumai iororu akitai. Kwavuwai ivi~gara ma gayamina na vurare iveruviviri ma maghighina na madegha nakanani ma kaena kana kita na nakanani ma kowora ita~karakarai. ²Ma pepa nokuna gisina ivotawei da imanai ivotani. Imiiri da kaena katagheyana na yegai tepanai ma dugena na tano tepanai. ³Ma ighekiirara, tuna nakanani ma layon ita~ganagana. Ma namei na warikewayekeya miikovimaruwa ivonapotei. ⁴Ma nani warikewayekeyisi ivi~sisiya ikovi na ata~giruma. Ma gamo sago kunumai ioru da ivoneku bo, “Warikewayekeya miikovimaruwa ikikava ivi~sisiya na kegudui, ke kuna~girumi.”

⁵Ma akitakita na nani aneyina kaena nevana yegai tepanai ma nevana tano tepanai imiimiiri akitai na imana katagheyana iruwepai ku kunuma.^c ⁶Ma ivona bo, “God tuna makamakii nonowina, kunuma ma dobu da yegai ma bade bera yavu kudubina kamosiyai iyamoni na tuna avanai vonavaghata avonavona da vikayovira ikovi. ⁷Mara ina~pisi da aneya kana miikovimaruwa ina ture inuveni ma God ina kayowana gavugavusi ina~tupuwa da kudubina ini~kovini. Ma nani berasi namada ivi~debei ina bigabiga wawayisi kurisi, ti na peroperoveta.”

⁸Ma nani gamona kunumai avivi~yanei na bade kuriku ivi~sisiyame. Ivona bo, “Kenae da aneya yegai ma tano tepanai emiimiiri na pepa gisina vovotatena imanai kuna~viiya.”^d

⁹Ma anae da nani aneyina kurina ma avonei da pepa gisina ita~vereku. Ma ivoneku bo, “Keviini ma kuna~kani na kawam kamoni na damina na nakanani ma manigewa ma muriyai manawim ina~tupaviravirai.”

¹⁰Ma aneya imanai pepa aviiya da akani. Ma kawaku kamoni na imagi kirakai da nakanani ma manigewa. Ma akanikani da arunamini na manawiku itupaviravirai. ¹¹Ma aneya ivoneku bo, “Kuni~peroveta,

^b 9:20 Psa 115:4-7, 135:15-17; Dan 5:23 ^c 10:5-7 Exod 20:11; Deut 32:40; Dan 12:7; Amos 3:7 ^d 10:8-10 Ezek 2:8-3:3

God ina sisiya kuni~yonayona meyei da aviyavisina ina~tupuwa wawaya dam ma dam kamosiyai, i dobu ma gamosi bogii ma bogiyyai ma bade kiikiivavo kurisi.”

God ina peroperoveta ruwa.

11 ¹Ma naga sago ivereku da aku ruvaruva ma ivoneku bo, “Kenae da God ina Taparoro Numana ma suwara kana kema keruvai. Ma bade kamoni iyavo kava evovokavakavara na kevi~yavisi.^e ²Ma Taparoro Numana kupunai gari na kevotei, ke kuna~ruvai. Tuna garina kamoni na kupuna damsi kii gawara, iyamna iyavo kava ke ita~vivitumaghaneku na averesi. Ma ti damsi na nani kwanatuna vovokaravina Jerusalem ini~tugudagudai da nawaravi 42 ina~kovi.^f ³Ma aku peroperoveta ruwa ana~vinesi da kubiiku vonavaghata ini~mamatarei ma rewapana ana~veresi da mara 1,260 kamoni gara dumadumasi ini~kote ma aku sisiya ini~yonayonei.”^h

⁴Nani vimamatara wawayisi na oliv kiisi ruwa ma ti na bade rampa kii tutura gawarisi ruwa da dobu kana Bada maghinonai emiimiiri.ⁱ ⁵Ma iyavo kava ina~vivipaparana da iti~gubagisi na nani vimamatara wawayisi kawasiyai keyama yebayabarina ina~kiibau da ina~karagavovorisi. Iyavo kava ina~vivighaviyesi na nakanani ina~rabobo. ⁶Weni vimamatara wawayisi i rewapana emakamakai da maranai God ina sisiya ina~viviyonayonei na kwavu ina~gudui da garewa ke ina~katuna. Ma bade rewapana gwabisiyai da okowa kudubina ina~berai da ini~tara. Ma i ku kayokayowanai ina~beraberai da dobuwai nuwapoya ghamaghamasi bogii ma bogiyyai ini~turagudei.^j

⁷Ivi~ruwa God ina sisiya ini~mamatarei ina~kovi na ghamoghamo kayakayayina Abis bonaghina kamoni ina~ghae ma yavata ini~ruwa da ina~ghegavovorisi ma ini~kiiyunuwana.^k ⁸Ma Jerusalem kamoni tupuwisi ketiyai ini~keneyana. Tuna kwanatuna kamoni i Bada ituparatui da irabobo. Ma bade kwanatuna kana vava ikwatuviiviyakei da Sodom bo Egypt.^l ⁹Ma tupuwisi ke ina~dogoi da mara aroba ma ku tepana na mara nevanavana kavaⁿ ketiyai ini~keneyana da nani kamoni na wawaya dam ma dam kamosiyai, i dobu ma gamosi bogii ma bogiyyai, peyarisi ina~pisi ma ina~gayomakiyesi. ¹⁰Ma nani vimamatara wawayisi irabobo kubiine na wawaya peyarisi dobuwai nuwanuwasi ina~biibii kirakai da ini~puyovivirana, iyamna nani vimamatara

^e 11:1 Ezek 40:3; Zech 2:1-2 ^f 11:2 Nawaravi 42 na mara 1,260. ^g 11:2 Luk 21:24

^h 11:3 Gara dumadumana na ‘sackcloth,’ tuna nakanani ma kamboro kana begi rasirasina ma Israel damsi gote vunivunina dumadumanai garana iyamoni da siyapa kubiine ikote. ⁱ 11:4 Zech 4:3, 11-14 ^j 11:6 1Kgs 17:1; Exod 7:17-19; 1Sam 4:8 ^k 11:7 Dan 7:7, 21; Rev 13:5-7, 17:8 ^l 11:8 Ikwatui Sodom bo Egypt iyamna Jerusalem na nani dobusi nakanani, kamoni wawaya i berabero irakata. ^m 11:8 Isa 1:9-10 ⁿ 11:9 Mara 3 1/2

wawayisi inekiibau na nuwapoya ma vikamyuyuwa ghamana ipiyei weni dobuna makamakiisi kurisi. ¹¹ Mara aroba ikovi ma mara kana viruwamaruwa madegha punai nakanani ma God yana yawayawana itawei da nani peroperoveta raborabobosi ku kamosi na bade iruyawayawa ma ivomiiri. Ma iyavo kava ikitisi ivovomiiri na iyabumana kirakai.^o ¹² Muriyai na peroperovetisi ivi~yana da kunumai gamo ghamana ioru da ivonesi bo, “Koghae wike.” Kii ghavighaviya ikitakitisi ma kwavuwai ighae ku kunuma. ¹³ Ma nani maranai nukenuke ghamana itupuwa da kwanatuna nevanevana^p iugurikai da wawaya ivi~7~tausan irabobo. Ma iyavo kava ke ita~rabobo na iyabumana kirakai da God kunuma makamakiina kana kadara kubiine ivi~gheghena kirakiyiye.^q

¹⁴ Kokitai, weni tuna na nuwapoya kana viruwa itatawei ma kegha da nuwapoya kana viaroba na gisina kava ma ina~nekiibau.

Ture kana vimiikovimaruwa.

¹⁵ Muriyai na aneya kana vimiikovimaruwa ina ture iuveni na kunumai gamo ivivi~kiirareyana bo, “Karako dobu kudubina na ita Bada God ma ina Vivinevine Wawayina yavata rapesiyai da ini~badei. Ma God ina vikiivavona ina~makii nonowa.”^r ¹⁶ Ma magumagura ivi~24 i vikiivavo gawarisi tepasiyai imakamakai na kudubisi ivomiiri ma God maghinonai ivi~tuwaporeruruwana ma itawotesi ioru da maghitepasi dowa ikiitovoni ma ivokavakavari. ¹⁷ Ivonavona bo,

“Bada God rewapana kirakiim, tam rorova ma karako kemakamakai. Kaikiikiiwem da am rewapana ghamana kuviiya da am vikiivavo kivi~karei.

- ¹⁸ Dam ma dam ke ita~vivitumaghanem na nuwanuwasi ipughu kirakai tam kurim,^s ma bade karako na am nuwapughu kana mara inekiibau. Ma bade marana ipisi da raborabobosi kuni~tupaviresi. Marana inekiibau da am bigabiga ti na peroperoveta, ma bade am wawaya vovokaravisi, ghamaghamasi ma gisigisisi, iyavo kava kam vava ivovokaravei na kuni~miiyesi. Marana inekiibau da iyavo kava dobu ekiikiiviberoi na kuna~gwaramutusi.”

¹⁹ Ma kunumai God ina Taparoro Numana ivotawei da kamoni na vivaghina makamakiina kana Aki akitai. Ma namanamara ma gugura ma bade warikayakeya da nukenuke ma garewa pakapakana nakanani ma wakima iororu.^{t u}

^o 11:11 Ezek 37:10 ^p 11:13 Nevanevana iyamna na 1/10. ^q 11:13 Rev 6:12, 16:18

^r 11:15 Exod 15:18; Dan 2:44, 7:14, 27 ^s 11:18 Psa 2:5, 110:5, 115:13 ^t 11:19 Garewa pakapakana: Garewa pakapakana nakanani ma wakima iyamna na hail bo ice.

^u 11:19 Rev 8:5, 16:18, 21

Dragon, wavine ivi~ghaviyei.

12 ¹Muriyai na akitakita ma kunumai matakira ghamana ma notakavakavana bade itawanakiibuwei. Kamonai na wavine sago akitai ma madegha ina yasegana isovo da kitana na nakanani ma kana gara. Ma kaena kana kepana na nawaravi ma gayaminai na kraun ikotei. Ma kana kraun kana monagha na gwamegwame ivi~12 itupaviviri. ²Ma wavinena na roperopeyina ma idagui vituwa kubiine, ma damina ivii kawai na ikiikiirara ma ivovokwarakwara.

³Avivi~matatete ma kunumai bade matakira sago itawanakiibuwei. Tuna na dragon ghamanakina ma yebayebarina, gayamina na miikovimaruwa ma tonana imaruwa. Ma nani gayamisi tepasiyai na kraun ivi~kote.^y ⁴Ma giuna ivi~ruwini da kunumai gwamegwame nevanevana^w ikiiririghi ioru ku dobu. Ma dragon na wavinena iurotani da maranai pepeya ita~makamakiiitawei na pepeyina ita~kutasikai ma ita~kani.^x ⁵Ma wavinena ivi~tuwa da tomowa ma ina~magura na ina rewapana ina~rakata kirakai da dam ma dam kudubisi ini~badesi. Ma wawaya kikei na iviitawei ighae God ku dogarina, ina ku vikiivavo gawarina.^y ⁶Ma wavinena na itayavui da ku warere, iyamna nani dobunai na ina gawara namada God ivovunaghi da ita~koyagha bubuni da mara 1,260 ita~kovi.^z

⁷Ma nani maranai na kunumai vighaviya ivi~karei. Maikel ina aneya yavata ikayaya dragon kurina ma namei dragon ina aneya yavata imiiripotesi da yavata ivi~ruwa.^a ⁸Ma dragon ke iti~rewapana kamowa da ina aneya yavata kii gawara kunumai na ivi~wapai. ⁹Ma dragon ghamanakina ina aneya yavata kunumai ikuririghisi ioru ku dobu. Tuna na vaghina mota katamana evonavonei bo Devil bo Seitan ma wawaya kudubisi dobuwai iberoberowesi da God ikawakiikiyei.^b

¹⁰Muriyai na gamo ghamana kunumai ioru avi~yanei da ivona bo, “Marana vaghata inekiibau da ita God ina wawaya yawasa makamakii nonowina evereveresi. Karako na God ina vikiivavona ma rewapana inekiibau. Wekarakava na ina Vivinevine Wawayina ina rewapana ivi~debei da ini~bada. Rorova Seitan, God maghinonai imiimiiri da mariyai ma didibarai Keresiyana turaturata ivivi~wavusi na karako nani berana na ikovi, iyamna namada ikutawei ioru ku dobu.^c ¹¹Ma Keresiyana turaturata na Sipu Gegeyina taranai ma bade vonavaghata debiiyai ivi~mamatarei kubiine na Seitan ighegavovori. Ma rabobo ke ita~yabumanei, ti mani ivere meyesi. ¹²Tuna kubiine na kunuma

^v 12:3 Dan 7:7 ^w 12:4 Nevanevana iyamna na 1/3 bo 33%. ^x 12:4 Dan 8:10

^y 12:5 Isa 66:7; Psa 2:9 ^z 12:6 Mara 1,260 na nawaravi 42. ^a 12:7 Dan 10:13, 21, 12:1; Jud 9 ^b 12:9 Gen 3:1; Luk 10:18; 2Kor 11:3 ^c 12:10 Job 1:9-11; Zech 3:1

makamakiimi kudubimi kovi~nuwabiibai. Ma tami iyavo kava dobu ma yegai kamosiyai komakamakai na kovi~nuwapoya kirakai, iyamna Devil ikutawei ioru kurimi. Tuna ivi~nuwaghakini, iyamna iakovi da ina mara itupo.”

¹³Ma dragon iakovi da itawanoruwei ku dobu, tuna kubiine wavinena vivituwana kwavinina ivi~karei da ita~vowai. ¹⁴Ma wavinena itamorovo, iyamna mapemapena ruwa inekiibau, kitasi nakanani ma bayo ghamana mapemapena. Ma irovo inae ku warere da ina gawara namada God ivovunaghi nake. Ma nani dobunai ita~makai da mara 1,260 ita~kovi da dragon ke ikikava ita~berai.^{d e} ¹⁵Ma dragon kawana iyaghae da okowa ghamana ighurapupuni ikiibau da wavinena ita~karuwei da itumadodo. ¹⁶Ma kegha da dowo ivomiiri da wavinena ivi~vitei. Ivi~kwata da nani okowina kudubina dragon kawanai ikiikiibau na iuma yavui. ¹⁷Nani murinai na dragon nuwanuwana ipughu kirakai nani wavinena kurina da ivomiiri inae da wavinena tupurereghina yavata iti~ghaviya. Ti wawayisi na iyavo kava God vonana evovotekatekei ma debiiyai imamatara da Yesu itumaghanei. ¹⁸Ma dragon inae da kikirai imiiritaweyana.

Ghamoghamo yegiiyai ighetawei.

13 ¹Ma akita na ghamoghamo kayakayayina sago yegai nuwanuwana ighetawei akitai. Gayamina na miikovimaruwa ma tonatonana na imaruwa ma tonana sago sago duma tepasiyai na kraun ivi~kote. Ma gayamina sago sago duma tepasiyai vava igiruma, nani vavasi na God ivi~avaberowei.^f

²Ma yegai ghamoghamona kitana nakanani ma lepad^g ma kaena na nakanani ma beya^h ma kawana na nakanani ma layon. Ma ina rewapana ma ina vikiivavo gawarina na dragon gwabinai iviia da iti~bada. ³Ma gayamina sago kana kita na isidara, gubaga ghamana ipanani da ita~rabobo ma kegha da iyawasa. Dam kudubina dobuwai ikitai da ivi~deye kirakiyei ma iwagiyei. ⁴Ma dam ma dam dragon ivokavakavari, iyamna tuna ina rewapana ivi~damani nani yegai ghamoghamona kurina. Ma bade ghamoghamona yavata ivokavakavari ma ivonavona bo, “Ke sago iyai weni ghamoghamona nakanani. Ke sago iyai kovokovoghina da ini~ghaviyei bo ina~tereoruwei.”

⁵Ma nani ghamoghamona vivaghina iviia da ina kayowanai ikayokayotata ma sisiya iberaberai da God ivivi~geyageyami. Ma bade rewapana iviia da nawaravi ivi~42 kamoni na ina kayowanai

^d 12:14 Mara 1,260 na nawaravi 42. ^e 12:14 Dan 7:25, 12:7 ^f 13:1 Dan 7:3; Rev 17:3, 7-12 ^g 13:2 *Lepad*: Lepad kitana nakanani ma layon kirukirumina. ^h 13:2 *Beya*: Beya na ghamoghamo dipa sago, ghamana ma kayakayayina.

ina~beraberai.ⁱ ⁶Ma kawana iyaghae da God kurina iti~kayotirana ma kayotata sisiyisi ita~berai da God iti~geyageyamei. Ma God avana da ina makamakii gawarina ma bade kana makiigwagwagwara ma iyavo kava kunumai emakamakai na kudubisi iti~avaberowesi. ⁷Ma rewapana iviia da God ina wawaya vovokaravisi yavata iti~ghaviya da ita~ghegavovorisi. Ma bade rewapana iviia da dam ma dam, wawaya i dobu ma gamosi bogii ma bogiiai iti~badesi.^j ⁸Ma wawaya kudubina dobuwai ina~vomiiri da nani yegai ghamoghamona ina~vokavakavari. Ti damsia na Yawasa Bukana kamonai kii vava ke ita~giruma, nani bukana na God ina Sipu Gegeyina ina buka. God nota namada iviia da wawaya ita~vomiiri da Sipu Gegeyina ita~kiivunui ma muriyai da dobu iyamoni.^k

⁹“Wawaya ere tinimi na kovi~yana boga. ¹⁰Iyai tam God ivinem da wawaya ku gabura ina~terem, vaghina, nakanani ina~tupuwa kurim. Ma bade iyai tam ivinem da seriyai kuna~rabobo na nakanani ina~tupuwa kurim. Weni berasi ina~nekiibau kurimi na ami nota ke ina~peku, taraboga ina~veremi da ami vitumaghana tepanai kona~miirikikina.”^l

Ghamoghamo dowo kamonai ighetawei.

¹¹Ma akita na bade ghamoghamo sago akitai, dowo kamonai ighetawei. Ma nani ghamoghamona na tonana ruwa, nakanani ma sipu gegeyina ma kegha da ina sisiya na nakanani ma dragon. ¹²Ma weni ghamoghamona ivomiiri da yegai ghamoghamona ina rewapana kudubina iviia. Ma nani rewapaninai wawaya kudubisi dobuwai idarusi da yegai ghamoghamona ivovokavakavari. Tuna gayamina sago isidara da ita~rabobo ma bade iyawasame. ¹³Ma bera ghamaghamasi iberaberai. Sago na wawaya kudubisi matasiyai ma iberai da keyama yebayabarina kunumai ioru ku dobu. ¹⁴Ma dowo ghamoghamona rewapana iviia da yegai ghamoghamona kubiine matakira ghamaghamasi iberaberai. Tuna kubiine wawaya kudubisi dobuwai ivivi~nuwatinisi. Ma ivonesi da kokoitau sago iyamoni da yegai ghamoghamona maghimaghighina. Tuna seriyai isidara ma kegha da iyawasame. ¹⁵Ma dowo ghamoghamona rewapana iviia ma yana itawei da nani kokoitauna iruyawayawa ma sisiya ivi~karei. Ma ivona da iyavo kava ita~bara ma ke ita~vokavakavari na rabobo ita~panani. ¹⁶Ma bade wawaya idarusi da kudubisi, gisina ma ghamana, mura wawayina ma moyaka ma bade wawayota ma sleiv, kudubisi maghitepasiyai bo imasi katagheyasiyai ikirumisi da tuna rapenai. ¹⁷Ma iyavo kava ikirumisi na ti kava ina~gimara bo ini~gimara. Ma iyavo kava kiruma gwabisiyai kegha na

ⁱ 13:5-6 Dan 7:8, 25, 11:36 ^j 13:7 Dan 7:21 ^k 13:8 Psa 69:28 ^l 13:10 Jer 15:2, 43:11

ke kovokovoghina da ina~gimara bo ini~gimara. Ma kirumina tuna na yegai ghamoghamona kana vava bo kana namba.

¹⁸Ma iyai tam yegai ghamoghamona ina namba akovina kuta~viya da iyamna avai na nuwagiura kunekwai. Kevi~keyakeyami na kuna~panani da tuna na tomowa sago kana vava. Ina namba na 666.

Sipu Gegeyina ma wawaya ivi~144~tausan.

14 ¹Ma akita na Sipu Gegeyina Zayon koyana tepanai imiimiiri akitai ma tuna yavata na wawaya 144~tausan ivivi~miiriyana. Ti wawayisi na Sipu Gegeyina ina Mamai yavata kii vava namada maghitepasiyai ikiruma.^m ²Ma kunumai gugura ghamana avi~yanei nakanani ma tovava ghamaghamasi ita~tawetawei na gugurisi. Ma bade viyanina na nakanani ma warikeyakeya ita~ruwa da ghamana. Ma nani gugurina na nakanani ma koroto ghamana i haps ita~vivirekwei. ³Ma avi~yanesi da tavora vuna ivuri. God ina vikiivavo gawarina maghinonai ma magumagura ivi~24 ma bade ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa na maghinosiyai itavotavora. Ma weni tavorina na ke kovokovoghina da meni wawayina ita~karaviiyiyesi, iyamna nani 144~tausan na ti kava kii tavora. Ti na dobuwai ivivi~makiiyana na God igimaratawesi da rapenai. ⁴Ti damsi na ke meyani da wavine ininina ita~kiitovoni, ti mani ikoyagha meyesi da i yawasa na maninina kavakava. Ma Sipu Gegeyina ikivikivina yawarei, mike inenae na murinai. Ma dobuwai wawaya kudubisi kamosiyai na weni wawayisi igimaratawesi da ti na nakanani ma suwara karena da God ina Sipu Gegeyina yavata kii puyo. ⁵Ma kawasiyai na ke sago vibero sisiyisi ita~karatawei ma ke sago berabero gwabisiyai da wawaya iti~wavusi.ⁿ

Aneya aroba.

⁶Ma akita na aneya sago tepakuwai irovorovo akitai. Tuna aneyina na God varana biibiina makamakii nonowina iviia da dobuwai dam ma dam, i dobu ma gamosi bogii ma bogiiyai kurisi ita~dima. ⁷Ma ikiirara da gamona ghamana ma ivona bo, “God koyabumane ma kana kadara kovi~ghegheni, iyamna ina vitupavira marana inekiibau. Tuna kunuma ma dobu, yegai ma okowa da vusira kudubina iyamoni, tuna kubiine na kovokavakavari.”

⁸Ma murinai na aneya kana viruwa iverununuri ma ikiirara bo, “Ipeku. Babilon, kwanatu ghamanakina ma kegha da ipeku. Tuna dam kudubisi inuwatinisi da ina berabero ku kamona irui. Ina wain rewapanina iveresi da iuma neghanegha ma yavata ivi~pekana wapawapa. Ma karako na ipeku.”^o

^m 14:1 Ezek 9:4; Rev 7:3 ⁿ 14:5 Zeph 3:13 ^o 14:8 Isa 21:9; Jer 51:8; Rev 18:2

⁹Ma aneya kana viaroba murisiyai iverununurisi na ikiirara bo, “Iyavo kava yegai ghamoghamona bo ina kokoitau evovokavakavari ma ivi~vaghinei da ina matakira maghitepasiyai bo imasiyai ikirumi ¹⁰na God ina nuwapughu damina ina~viiya. Ina nuwapughu damina na nakanani ma wain rewapanina, ke okowa yavata ita~virai da iti~nubai. Nani wawayisi inivisi ghamana ina~viiya iyamna aneya vovokaravisi ma Sipu Gegeyina maghinosiyai keyama ma sulpa wakimina karakaratina ina~karisi.^p ¹¹Ma keyamina ina~karakarisi na karakava ke ina~peki tovona da buna ina~ghe nonowa. Ti na yegai ghamoghamona ma ina kokoitau evovokavakavari ma kana vava gwabisiyai ikirumi, tuna kubiine na ke ini~yakam tovona da mara ma didibara patapatana ina~vovokwarakwara.”^q

¹²Weni tuna na God ina wawayi vovokaravisi evonavonaveresi da iyavo kava God ina sisiya bagibagisi ina~votekatekei ma Yesu kurina ini~patutu, ti damsi na nuwapoya kamoni ere nuwanubasi ina~miirikikina.

¹³Ma avi~yanei da kunumai gamo sago ioru da ivona bo, “Kegiruma da karako ma nake iyavo kava patana da Bada itumaghanei ma i vitumaghana kubiine wawayi ini~kiivunuwana na God ini~biibiinisi.”

Ma Kanuma Vovokaravina ivona bo, “E, vona bubuna. Ti na nuwabiibiyai ini~yakam, iyamna Bada kubiine ibigabiga na ikiikiimakamakai. Ma i biga iyamna karakava ina~verununurisi ma tuna ini~mamatara da ibiga bubuna.”

Vopura kana mara dobuwai.

¹⁴Ma akita na maghinokuwai kwavu poipoina ma tepanai na wawayi imakamakai, kitana nakanani ma Wawayi Natusi. Ma gayaminai na kraun goldiyai iyamoni ikotei ma imanai na sikul gamgamna ivovotani.^r

¹⁵Ma aneya sago God ina taparoro numana kamoni ikiibau ma ikiirara wawayina kwavu tepanai kurina ma ivonei bo, “Am sikul kekavari ma kuna~vopura, iyamna dobuwai vopura marana inekiibau. Dobuwai whiti ivovoni na namada ipoki.”^s ¹⁶Ma nani wawayina kwavu tepanai na ina sikul dobu tepanai ivi~ruwini. Ma dobu kudubina kamoni na ivopura ma ivovidaburana.

¹⁷Ma bade Taparoro Numana kamoni aneya kana viruwa ikiibau ma tuna bade imanai na sikul gamgamna ikavari.

¹⁸Ma bade aneya kana viaroba imiirikiibau, tuna ina biga da suwara kana kema tepanai keyama karakaratina ikoyakoyaghi. Ma ikiirara da aneya sikul gamgamna ivovotani kurina ma ivona bo, “Am sikul

^p 14:10 Isa 51:17; Gen 19:24; Ezek 38:22 ^q 14:11 Isa 34:10 ^r 14:14 Dan 7:13

^s 14:15 Joel 3:13

gamgamna keviya ma dobuwai greipi uravina etuwatuwa na greipi duridurisi keyaragha, iyamna namada imenai.”¹⁹Ma aneyina ina sikul dobu tepanai ivi~ruwini. Ma greipi iyaragha na iuwana na kudubina greipi kana vivitugudaguda gawarina ku kamona irutepoi da God ina nuwapughu damina ina~viya. ²⁰Ma nani greipi kana vivitugudaguda gawarina na kwanatu kupunai. Ma greipi iutugudagudai na tara ghamana ikiibau nakanani ma okowa ita~veraverau, iveru da 300 kilomas ruvana ma kana dogo na wawaya kana guri ruvana.^{t u}

Aneya miikovimaruwa.

15 ¹Akita na bade matakira ghamana ma notakavakavana kunumai akitai. Aneya miikovimaruwa imiriikiibau ma imasiyai na gubaga ma nuwapoya miikovimaruwa. Weni berasi na God ina nuwapughu turina, ini~kovi tuwanonowi.

²Ma akita na toka miirara kirakiina nakanani ma garasi akitai, ma bade kamoni kana kita na nakanani ma keyama ita~yebayebara. Ma nani tokana baranai na iyavo kava, yegai ghamoghamona ma ina kokoitau ma kana vava nambina ighegavovori na ivivi~miiriyana. Ma sago sago duma imasiyai na hap God iveresi ivovotani. ³Ma kudubisi na God ina bigabiga wawayina Moses ma Sipo Gegeyina kii tavora ivuri na itavori bo,

“Bada God rewapana kirakiim,
am bera kudubina na kiimatanina ma notakavakavana.
Tam na dam ma dam i kiivavo,
am bera na maninina ma biibiina kavakava.

- 4 O Bada, wawaya kudubisi eyabuyabumanem
ma kam vava ighegheni iyamna kam kadara irakata.
Tam kava na vovokaravim.
Dam ma dam kudubisi ina~pisi da maghinomuwai ma
ina~vokavavarim,
iyamna wawaya kudubisi ikitai da am bera na maninisi
kavakava.”^v

⁵Weni berasi murinai akita na Yobe Vovokaravina akitai. Tuna na God ina taparoro numana kunumai ma akitai da vovotawena.^{w x} ⁶Ma aneya miikovimaruwa taparoro numana kamoni ikiibau. Imasiyai na nuwapoya ma gubaga bogii ma bogiiyai miikovimaruwa ivopatapatisi. Ma kii gara na biibiisi ma poipoi kirakiisi ivi~kote. Ma sago sago duma nuwakadiyai na gara iveruviviri, tuna goldiyai iyamoni. ⁷Ma

^t 14:20 Grik igirumi da kana dogo hosi ina~miiri na gayamina ruvana. ^u 14:20 Isa 63:3; Lam 1:15; Rev 19:15 ^v 15:4 Exod 15:1 ^w 15:5 Yobe Vovokaravina Moses ma Israel damsi warereyai iyamoni na kunuma yobena ivi~bonebonei. ^x 15:5 Exod 38:21

ghamoghamo ruwamaruwa kamosiyai na sago ivomiiri da dabira miikovimaruwa goldiyai iyamoni iyuna ma aneya sago sago duma iveresi. Ma dabirisi kamosiyai na God makamakii nonowina ina nuwapughu iuwana da itupo. ⁸Ma God kana kadara ma ina rewapanai na bau ighae da taparoro numana ivi~tupoi. Ma ke kovokovoghina da wawaya ita~ruu ku kamona. Ma nani aneyisi gubaga ma nuwapoya miikovimaruwa ku dobu ina~rutepotepo yavu ma muriyai na kovokovoghina da wawaya ina~ruu.^y

God ina nuwapughu dabirisi miikovimaruwa.

16 ¹Ma avi~yanei da gamo ghamana taparoro numana kamoni iikiirara nani aneyisi miikovimaruwa kurisi. Ivonesi bo, “Kona da God ina nuwapughu dabirisi miikovimaruwa kona~rutepotepo inoru ku dobu.”

²Aneya sago ivi~nao inae da ina dabira irutepoi ioru ku dobu. Ma iyavo kava yegai ghamoghamona ina kokoitau ivovokavakavari ma ina matakira gwabisiyai na ti damsi gibudowa beroberosi ma visivoravorasi ivi~tupabubuwanesi.^z

³Ma aneya kana viruwa inae da ina dabira irutepoi ioru da ku yegai kamona. Ma yegai kudubina iruvirai da ivi~tara nakanani ma wawaya raborabobona tarana. Ma iberai da aviyavisina peyarina yawayawana yegai kamoni kudubina irukwa yavui.

⁴Ma aneya kana viaroba inae da ina dabira irutepoi ioru da ku okowa ma vusira kudubina iruvirai da ivi~tara.^a ⁵Muriyai na avi~yana da okowa kana koyakoyagha aneyina ivona bo, “God, tam na vovokaravim. Tam makamakii nonowim, rorova ma karako kemakamakai. Iki kava wawaya i bera kuruvai ma kuvi~tupaviresi da kovogha kevereveresi na am nota na maninina kavakava. ⁶Ti damsi imasiyai am wawaya vovokaravisi ma am peroperoveta tarasi isororo na bade biwana kuviiya na damidamina da tara eumumai.” ⁷Ma bade gamo sago avi~yanei, suwara kemana tepanai ivona bo, “Vonavaghata. Tam Bada God rewapana kirakiim, am kovogha na maninina ma i berabero ruvanai kava kevereveresi.”

⁸Ma aneya kana viruwamaruwa ina dabira na madegha ku tepana irutepoi na rewapana iverei da wawaya ita~karayaguyagurisi. ⁹Ma madegha muyana irakata kirakai da wawaya iyagurisi. Ma nuwanuwasi ita~virai da i berabero ita~voterei ma God ita~vokavakavari da kana kadara ita~rakata na kegha. Ti da God ibarakamtawei ma ivomiiri da ivivi~avaberowei, iyamna tuna weni gubagisi ma nuwapoyisi ivonatawei kurisi.

^y 15:8 Exod 40:34; 1Kgs 8:10-11; 2Chr 5:13-14; Isa 6:4 ^z 16:2 Exod 9:10

^a 16:4 Exod 7:17-21; Psa 78:44

¹⁰Ma aneya kana vimiikovi inae da ina dabira na yegai ghamoghamona ina vikiivavo gawarina ku tepana irutepoi da meni dobunai ivivi~kiivavo na kudubina ivi~nubakutuvi. Ma ina wawaya na inivisi iberaberisi da okesi ivivi~tarakikitei.^b ¹¹Ma kii gubaga ma inivisi kubiine God kunuma makamakiina iyeghayeghai ma ivivi~avaberowei. Ma i berabero ke itinimayei da ita~miirikupukuputei, ibara.

¹²Ma aneya kana vimiikovimasago inae da ina dabira na okowa ghamanakina kana vava Yupretis ku kamona irutepoi da okowa kudubina imotom da kiikiivavo i seri damsi yavata maramatanai i keta ivotawei.^c ^d

¹³Ma akita na kanuma beroberosi ivi~aroba kwere maghimaghighisi akitisi. Ti na dragon ma yegai ghamoghamona ma peroveta vibero sago sago duma kawasiyai irukiibuwana.^e ¹⁴Ti na Seitan ina kanuma beroberosi ma rewapana gwabisiyai da matakira ghamaghamasi iberabera. Ma ikiibau da dobu kudubina kamoni iti~dirigiigai da kiikiivavo ita~riyesi da God rewapana kirakiina ina vitupavira marana iterei na yavata iti~ghaviya. ¹⁵Ma Bada ivona bo,

“Kovi~yana, ana~nekiibau na ani~tataghanimi nakanani ma yapiyapi wawayina didibara ita~pisi. Iyavo kava kami gara namada kovovunagha ma komakamakai na God ini~biibiinimi. Ani~tataghanimi na kami gara nani, ke kona~vopanani da tami iyumi kava da ina~kayovimamayimi.”^f

¹⁶Ma muriyai na nani kanumisi beroberosi iberai da kiikiivavo i seri damsi yavata kudubina iriyesi ku dobu sago. Hibru damsi gamosiyai dobuna kana vava evonavonei bo, Amagedon.^g

¹⁷Ma aneya kana vimiikovimaruwa inae da ina dabira irutepoi ku yanunu na avi~yanei da kunuma kana taparoro numana kamoni, God ina vikiivavo gawarinai gamo ghamana ikiibau da ivona bo, “Vaghina, bera damona weni.” ¹⁸Nani murinai na kadakadara ma gugura, warikewayeya ma nukenuke ivi~karei. Weni nukenukena irakata kirakai da dobu karenai da ipisi ku karako na wawaya ke meyani nukenuke nakanani damina ita~viiya. Weni tuna na kana vava da nukenuke momorapa.^h ¹⁹Ma dow a ivi~kwatakawata da Babilon kwanatuna avatetena itupayaraghi da aroba, iyamna i berabero God ke iti~nuwawapei tuna kubiine na ina nuwapughu ivi~debei kurisi, tuna nakanani ma kana wain rewapanina ita~votepoi da itumai. Ma bade nukenukena kamoni na dam ma dam i kwanatu iririgha ku tano.ⁱ

^b 16:10 Exod 10:21 ^c 16:12 Karakava kiikiivavo maramatanai i iyo da seri damsi yavata nani okowina ina~damana ku nevana vighaviya kubiine. Rev 19:11-21

^d 16:12 Isa 11:15 ^e 16:13 Peroveta vibero ma dow a ghamoghamona na wawayina sago.

Rev 13:11 ^f 16:15 Mat 24:43-44; Luk 12:39-40; Rev 3:3 ^g 16:16 2Kgs 23:29; Zech 12:11

^h 16:18 Rev 8:5, 11:13, 19 ⁱ 16:19 Isa 51:17

²⁰Ma nuwa kudubisi imonu ma bade koya kudubisi imumu yavui da ke kovokovoghina da kuta~panani.^j ²¹Ma kwavu kamoni na okowa pakapakana^k nakanani ma wakima ioru ma sago sago duma kii vita na 50 kilos ruvana. Ma nani wakimisi iriririgha na wawaya ku tano ivivi~kiigudeyana. Ma wawaya ivi~karei da God ivivi~avaberowei ma iyeghayeghai iyamna weni kovoghina iveresi na ibero kirakai.^l

Wavine ghamoghamo ku tepana igeru.

17 ¹Ma nani aneyisi miikovimaruwa dabira ivovotana na kamosiyai aneya sago ipisi kuriku ma ivona bo, “Kepisi ma tanae da God ikikava nani wavinena madamadawarina avana etetete kana kovogha ina~verei na ani~beyem. Tuna wavinena na okowa peyarina imakiitani.^m ²Kiikiivavo dobuwai tuna wavinena yavata ivivi~pekana wapawapa. Ma wawaya dobuwai wavinena ina wain iumuma neghanegha ma yavata ivivi~pekana.”ⁿ

³Ma Kanuma Vovokaravina iviiniku da aneya yavata ku warere kanekiibau. Ma nani dobnai akita na wavinena akitai, tuna yegai ghamoghamona yebayebarina tepanai igeru. Ma ghamoghamona na gayamina miikovimaruwa ma tonatonana na imaruwa ma kwapirina na viavabero sisiyisi ikiimumui, igeruma da tuna na god.^o ⁴Ma nani wavinena kana gara kirumina na yebayebarina ma dugadugarina^p ma imonagha kirakai da gold ma pel ma wakima vovokeyakeyusi ivi~kote. Ma imanai na redu goldiyai iyamoni ivovotani ma reduna kamoni na ina vipekana wapawapa ma ina berabero dowadowasi ivi~tupoi.^q ⁵Ma maghitepanai na giruma vigayagaya akitai ma iyamna na kiigavugavuna. Girumina ivona bo,

“BABILON AVATETENA.

DOBUWAI BERA DOWADOWASI

MA WAWAYA MADAMADAWARISI KUDUBISI

I MADUWA GHAMANA.”

⁶Ma akitai da nani wavinena wawaya tarasi iumai da ineghanegha, wawayisi na God ina wawaya vovokaravisi, Yesu ivi~tumaghanei kubiine wawaya ivi~kiivunuwana.

Tuna akitai na avi~deye kirakiiyei. ⁷Ma nani aneyina ivona bo, “Avi kubiine na kideyei? Wavinena ma ghamoghamona gayamina miikovimaruwa ma tonatona imaruwa iyamsi na gavugavusi ma kegha da ani~debei kurim. ⁸Nani ghamoghamona egerugerui kukitai na rorova

j 16:20 Rev 6:14 k 16:21 Okowa pakapakana: Okowa pakapakana nakanani ma wakima iyamna na hail bo ice. l 16:21 Exod 9:23; Rev 11:19 m 17:1 Jer 51:13 n 17:2 Isa 23:17; Jer 51:7 o 17:3 Rev 13:1 p 17:4 yebayebarina ma dugadugarina: red ma purple q 17:4 Jer 51:7

imakamakai ma namada irabobo. Ma gisina kava ina~ruyawayawa da Abis bonaghina kamona in a~gheme ma muriyai na ina~rabobo tuwanonowa. Iyavo kava dobuwai emakamakai na ina~kitai da iruyawayawa na ini~deye kirakiyei. Ti na Yawasa Bukana kamona kii vava ke ita~giruma. Muriyai da dobu ita~yamoni na God ina wawaya kii vava nani bukana kamona igirumi.”^r

⁹“Iyai tam nuwanuwagiurim na kevi~nuwanotanota bubuna da weni berasi kunakova. Nani ghamoghamona gayamina miikovimaruwa na koya miikovimaruwa ma nani koyasi tepanai na wavinena emakamakai. Ma bade gayamina miikovimaruwa iyamna sago na kiikiivavo miikovimaruwa.^s ¹⁰Ma kamosiyai na namada kiikiivavo miikovi irabobo, ma karako na sago ikiivavo. Ma tuna ina~peku na ina vikiivavona ini~damani murina wawayina kurina. Ma tuna ina vikiivavona na ke mara gurina. ¹¹Ma tuna murinai na kiivavo kana vimiikovimaroba ina~nekiibau, ma tuna na yegai ghamoghamona. Tuna kunona imakamakai ma irabobo. Ma tuna kiikiivavo miikovimaruwa kamosiyai, ina~vovira da ini~badame ma muriyai ina~rabobo tuwanonowa.”

¹²“Ma ghamoghamona tonana imaruwa kukitai na iyamna kiikiivavo imaruwa ma mara karakava epipisi da ini~kiivavo. Maranai yegai ghamoghamona ina~vovira na kiikiivavosi yavata rewapana ina~viyi da yavata ini~bada patapata da mara tupona kava.^t ¹³Ma kudubisi ini~vaghinei da ghamoghamona kana muri ina~potai ma i rewapana kudubina na nani ghamoghamona ina~verei. ¹⁴Ti na Sipu Gegeyina yavata ini~ghaviya. Ma kegha da Sipu Gegeyina kana kivikivina yavata ina~ghegavovorisi, iyamna tuna na babada i Bada ma bade kiikiivavo i Kiivavo. Ma kana kivikivina, ti na iyavo kava ikwatusi ma ivinesi ma ivi~patutu da ikivina bubuni.”

¹⁵Ma tuna murinai na aneyina ivoneku bo, “Okowisi kukitai, wavinena madamadawarina imakiitani na iyamna weni. Nani okowisi na wawaya, ti na dam ma dam kamosiyai, i dobu ma kitasi ma gamosi bogii ma bogiyai. ¹⁶Ma nani ghamoghamona kukitai ma tonana imaruwa kukitisi na peyarisi wavinena ina~barakamtawei. Ina sawara kudubina ina~nebo yavui da kwebuna kava ina~makai ma kana gara ina~gosira yavui da iyuna kava ina~voterei. Ma viyona ina~kani ma bade ina~kapugavovori. ¹⁷Weni berasi ina~tupuwa iyamna God ina kayowana kudubina na namada nani kiikiivavosi ku nuwanuwasi kamona iterei. Peyarisi ini~vaghinei da i rewapana yegai ghamoghamona ina~verei da ini~bada. Nakanani ina~berai na aviyavisina God ivonakiiyaragha da ita~tupuwa na kudubina ina~tupuwa.”

^r 17:8 Dan 7:7; Rev 11:7; Psa 69:28 ^s 17:9 Koya miikovimaruwa na Rome kwanatuna kamona. ^t 17:12 Dan 7:24

¹⁸“Ma wavinena madamadawarina kukitai na nani kwanatuna ghamanakina avatetena. Ma weni dobuna kana kiikiivavo na tuna ibadesi.”

Babilon ipeku.

18 ¹Weni berasi murinai akita na aneya sago kunumai iororu akitai. Tuna aneyina na ina rewapana irakata kirakai. Ma kana kadara ioru da dobu kudubina iyasegana yavui. ²Ma ikiirara da gamona ghamanakina, ivona bo,

“Ipeku. Babilon avatetena na ipeku.

Tuna kwanatuna na ibubu da karako na kanuma beroberosi ma dowadowasi ivi~tuwakarei.

Ma bade ganibowa kamkam kiusi ma ghamoghamosi i vivirogu gawarina.”

³ Dam ma dam dobuwai wavinena ina berabero ighanoghanovi ma ina wain iumuma neghanegha ma yavata ivivi~pekana.

Ma bade i kiikiivavo wavinena yavata ivivi~pekana wapawapa. Wavinena aviyavisina imatamatighei ma avi kava iyaviyaviyei na dobu kana vigimagimara babadisi kudubina ikavarapiyei da ivivi~gimarei kurina.

Tuna tepanai mura ghamana ipanapanani da imakamakiigheghae.”^v

⁴Ma bade gamo sago kunumai ioru avi~yanei, ivona bo,”

“Aku wawaya, kokiibau. Babilon kokiibutawei.

Ina berabero kudubina kobarei, ke kona~beraviiviyei.

Kona~barei na bade kana kovogha kona~takuputei.

⁵ Ina berabero iribai ighae da ku kunuma.^x

Ma ina berabero na God enotanotai da karakava kana kovogha ina~verei.”

⁶ “God, am wawaya ikikava ivivi~kayotiranesi na bade nakanani biwana keviya,^y

ma kana kovogha na kevi~taratatanei.

Ma ina ku redu am nuwapughu okowina kuna~tepotepoi na kevi~kiikunukunui da rewapanina kava kuna~tepoi, ke okowa yavata kuna~virai da kuni~nubai.

⁷ Ikikava imakiigheghae da dobu yawasina ma ina mura inuwabiibiyei

^u 18:2 Isa 13:21, 21:9; Jer 50:39, 51:8; Rev 14:8 ^v 18:3 Isa 23:17; Jer 51:7

^w 18:4 Isa 48:20; Jer 50:8, 51:6, 45 ^x 18:5 Gen 18:20-21; Jer 51:9 ^y 18:6 Psa 137:8; Jer 50:29

na bade nakanani kekutawei inoru da ini~moyaka ma ininina
ina~visi ma ina~vokwarakwara.^z

Tuna mani inota meyei na ikayokayotata ivona bo,
“Taku na kiivavo wavineku.

Taku na ke meyani ana~kwapura

ma kwapukwapura ikikava ikamyuyuwa na karakava ke nakanani
ani~kamyuyuwa tovona.’ ”

- 8 “Ina kayotata kubiine mara sago kava kamonai na nuwapoya
bogii ma bogiiyai ina~panani.

Gomara, vokwarakwara ma rabobo ina~kamowani.

Ma keyama ina~karagavovori,

iyamna Bada God rewapana kirakiina tuna ina~vomiiri da
kovogha ina~verei.”

⁹Ma dobu kana kiikiivavo na wavinena ina berabero ighanoghanovi
ma ina mura tepanai imakamakiigheghae ma yavata ivivi~pekana. Ma
keyama buna kava ina~kitai na inakovi da nani wavinena ekarakarai na
kubiine ina~tusiya siyapa.^a ¹⁰Ma kana kovogha ina~yabumana kirakiyei
da rabarabai ina~miiritaweyana ma ina~vona bo, “Te, te, te, da ibero
ghagha. Babilon na kwanatu ghamana ma rewapanina ma kegha da mara
sago kava kamonai na kana mara ivi~kovi tuwanonowi.”

¹¹Ma dobu kana vigimagimara babadisi Babilon ina~tuwei ma
ina~siyapei iyamna ke sago wawaya da kurisi i sawara iti~gimara.^b

¹²Muriyai da keyama ita~karai na Babilon kamonai i sawara bogii ma
bogiyyai ivivi~gimara. Sawarisi na gold, da silva ma pels ma wakima
vovokeyakeyusi. Ma bade gara poipoisi, yebayebalisi ma dugadugarisi,
silkiyai ma lineniyai iyamona. Ma bade kii ghabughabusi viya ipapa.

Ma sawara ipeyari iruyamona, viya na aivori ma viya na bronz da
ayon ma mabol wakiminai iyamona.^c ¹³Ma bade kii bekasi ma vavai
kii vovoghabughabu, viya vitava kubiine ma viya na insens kapuna
kubiine. Ma muramura kii vava meya da frankinsens kii ipanai iyamona.

Ma wain ma oliv oira da parawa ma whiti. Ma sipu ma hosi da kau
ma seriyoti ma wawaya tupuwisi ma kanumisi ivivi~gimara. ¹⁴Ma
vigimara babadisi ina~vona bo, “Babilon, nuwanuwam aviyavisina
kava ivadivadiyei na ikuyowem. Am mura ma dobu yawasina biibiina
na kuvoyakiri da ke kovokovoghina kuna~panana meyei.” ¹⁵Ma nani
vigimara babadisi Babilon kwanatuna kamonai ivivi~gimara da mura
ghamana ipanapanani na ina~kitai da ina~karakarai ma kana kovogha
yabumanina na rabarabai ina~miiritaweyana. Ma ina~tusiya siyapa
bo,^d ¹⁶“Te, te, te, da ibero ghagha. Babilon na kwanatu ghamana ma

^z 18:7-8 Isa 47:7-9 ^a 18:9-10 Ezek 26:16-17 ^b 18:11 Ezek 27:31, 36

^c 18:12-13 Ezek 27:12, 13, 22 ^d 18:15 Ezek 27:31, 36

avatetena. Kana gara poipoisi, yebayebarisi ma dugadugarisi, silkiyai ma lineniyai iyamona, ma kana monagha na wakima vovokeyakeyusi ma gold da pels ivivi~kote. ¹⁷Ma kegha da mara sago kava kamona na nani murina ivivi~makiiberowanei na kudubina iwapa tuwanonowa.”

Ma waka babadisi ma iyavo kava waka tepanai igerugeru bo tepanai evovobagibagi na kudubisi rabarabai ina~miiritaweyana. ¹⁸Ma Babilon kwanatuna ina~karakarai na buna kava ina~kitai ma ina~kiirara bo, “Nani kwanatuna ghamana ma avatetena na ke sago meni dobunai kwanatu sago maghimaghighina ita~makamakai da iti~kovokovoghana.”^e

¹⁹Ma i nuwapoya kubiine dowa popokuna ina~voragaraguna da gayamisi ina~dobira yavui. Ma ina~tutusiyasiyapa bo, “Te, te, te, da ibero ghagha. Nani kwanatuna ghamana ma avatetena tepanai na yegai bababata kudubita tamakiigheghe yavu. Mara sago kava kamona na ipeku tuwanonowa.”^f

²⁰“Kunuma makamakiimi, kovi~nuwabiibai da Babilon kovogha iviyya. God ina wawaya vovokaravimi ma peroperoveta da aposol kudubimi kovi~nuwabiibii kirakai, iyamna ikikava Babilon ivivi~kayotiranemi na bade kubiimi na biwana God iviyya.”^g

²¹Ma muriyai aneya sago rewapana kirakiina wakima ghamanakina iwoepai da ku yegai basuna itawei ma ivona bo,

“Ere ghakighakiku weni wakimina atawei na Babilon avatetena bade nakanani ina~peku tuwanonowa da ke kovokovoghina meni wawayina ina~kita meyei.^h ²²Ma Babilon kamona ke meyani da nuwabiibii kwaributuna ina~ghe tovoname. Ma ke meyani da tavora damsi ma i hap bo durere da ture ina~vodidighi. Ma akova wawayisi imasiyai sawara iyamoyamona na ina~wapa tuwanonowa. Ma ke meyani da kamomuwai whiti kana gudaguda wakimina ina~raragava tovana.^{i j} ²³Ma bade kamomuwai na ke meyani da rampa ina~karatame. Ma tavine vuvau ke meyani da gamo dadurisi ina~ghe tovana. Dobuwai am vigimara babadisi na avatetesi ma ivi~rewapana kirakai. Ma dam kudubina kuvi~nuwatinisi da am kasiko ma vokavara vibero ku kamona irui. ²⁴Ma bade God ipananim da kamomuwai ina peroperoveta ma ina wawaya vovokaravisi tarasi isororo. Tam kovogha keviiviiyya, iyamna God ina wawaya dobuwai kuvi~kiivunuwanatawetaweyana.”^k

Aleluya.

19 ¹Weni berasi ikovi na avi~yanei da yogoyogo ghamana kunumai igheghae nakanani ma koroto ghamana ita~vivikiirareyana, ivonavona bo,

^e 18:18 Isa 23:14; Ezek 27:26-30 ^f 18:19 Ezek 27:30-34 ^g 18:20 Deut 32:43; Jer 51:48

^h 18:21 Jer 51:63-64; Ezek 26:21 ⁱ 18:22 Ezek 26:13; Isa 24:8 ^j 18:22-23 Jer 7:34, 25:10

^k 18:24 Jer 51:49

“Aleluya.^l

Yawasa makamakii nonowina ma kadara ma rewapana na ita God rapenai.

- 2 Ina vitupavira kamona biibiina ma berona eruvaruva bubuni da kudubina na maninina kavakava. Nani wavinena madamadawarina ina vipekana wapawapai na wawaya dobuwai itinaviresi. Ma God ina bigabiga ivivi~kiivunuwana da tarasi isororo. Tuna kubiine God wavu iverei ma ku berona iterei da tarasi biwana iviia.”^m

- 3 Ma bade avi~yanesi da ikarayogo meyesi,
“Aleluya.

Babilon ekarakarai da butuwatuwana nakanani ina~makii nonowa.”ⁿ

4 Ma magumagura ivi~24 ma bade ghamoghamo yawayawasi ruwamaruwa vikiivavo gawarina maghinonai ivi~tuwaporeruruwana ma itawotesi da maghitepasi dowa ikiitovoni ma God ivokavakavari, ma ivona bo, “Amen.”

- 5 Ma vikiivavo gawarinai gamo sago ivona bo,
“Ina bigabiga wawayimi iyavo kava koyabuyabumanei,
rewapanimi ma wawayota na kudubimi ita God kovi~ghegheni!”^o

6 Ma koroto ghamana ikarayogosi na avi~yanei nakanani ma tovava ghamaghamasi ita~tawetawei na gugurisi. Ma bade kana viyana na nakanani ma warikayakeya ita~ruruwa ma ivivi~kiirareyana ivonavona bo,
“Aleluya. Ita Bada God rewapana kirakiina tuna ikiivavo.”^p

- 7 Peyarita tinuwabiibai. Kana kadara kubiine nuwabiibiyai tighegheni,
iyamna karako na Sipu Gegeyina ina tavine marana inekiibau ma kana vopapara na namada ivovunagha ikovi.

- 8 Namada gara biibiina ma poipoina lineniyai iyamona na iviia ma ivi~kote.”

Gara poipoina imatakira da God ina wawaya vovokaravisi na bera maninisi iberai.

9 Muriyai na aneya ivoneku bo, “Weni nakanani kegiruma, ‘Iyavo kava ikwatusi da Sipu Gegeyina ina tavine kamna kubiine na namada God ivi~biibiinisi.’ ” Ma bade ivona bo, “Weni sisiyisi na God gwabinai ipisi ma sisiyisi na vonavaghata.”^q

10 Ma ina sisiya avi~yanei na maghinonai avi~tuwaporeruruwana ma ataweku da ata~vokavakavari. Ma ivoneku bo, “Kegha. Kevoterei.

^l 19:1 *Aleluya*: Aleluya na Hibru gamosiyai ma iyamna ‘God tighegheni.’

^m 19:2 Deut 32:43; 2Kgs 9:7 ⁿ 19:3 Isa 34:10 ^o 19:5 Psa 115:13 ^p 19:6 Ezek 1:24; Psa 93:1, 97:1, 99:1 ^q 19:9 Mat 22:2-3

God ina kina kava kevakavakavari. Taku na tam ma Keresiyana turaturam nakanani, peyarita na God ina~bigabiga. Tami na debiiyai kovi~mamatara da Yesu koitumaghane. Ma Yesu ina vonavaghata ina rewapanai peroveroveta isisiya.”

Wawaya hosi poipoina tepanai igeru.

¹¹Ma akita na kunuma itamotote da hosi poipoina akitai. Ma hosi tepanai na tomowa sago igeru, tuna na Patupatutuna ma Maninina. Tuna ina vitupavira kamoni biibiina ma berona eruvaruva bubuni da kudubina na maninina kavakava ma tuna tepanai wawaya ighaviyesi.⁷ ¹²Ma matana na nakanani ma keyama yebayebarina ma kraun ipeyari gayaminai ivi~kote. Ma vava sago tupuwina igerumi na vavana iyamna ke sago iyai itakovi da tuna ina kina kava.⁸ ¹³Ma kana gara na kana ghavighaviya tarasi ipasini, ma kana vava na ikwatui da God Vonana. ¹⁴Ma kunumai seri wawayisi kana muri ipotai ma kudubisi na hosi poipoisi kavakava igerui ma kii gara na bade poipoisi kavakava. ¹⁵Ma kawanai na seri gamgamna itawanakiibuwei da tuniyai na dam ma dam ina~ghegavorori. Ma kiivavo ina diwona bagibagina imanai da kudubisi ini~badesi. Ma greipi^r irutepoi ku tugudaguda gawarina na tuna inutugudagudai, God rewapana kirakiina ina nuwapughu kubiine.^u ¹⁶Ma kana gara ma vaghana tepanai na kana vava weni nakanani igerumi, “KIIKIIVAVO I KIIVAVO MA BABADA I BADA.”

¹⁷Ma akita na aneya sago madegha tepanai imiimiiri akitai ma ikiirara, ganibowa kamkam kiusi kiidamowai irovorovo na kurisi ivona bo, “Kopisi, komakiiriyariya ma God kam ghamana ivovunaghi.” ¹⁸Kopisi, nani kamna kamoni na wawaya viyosi kona~kam. Kiikiivavo ma seri babadisi ghamaghamasi ma wawaya rewapana kirakiisi ma bade hosi ma iyavo kava igerugerusi na kona~kanisi. Kamoni na sleiv wawayisi ma wawaya vovotawesi, wawayota ma wawaya ghamaghamasi kona~kanisi.”

¹⁹Ma akita na yegai ghamoghamona ma dobu kana kiikiivavo ma i seri wawayisi yavata ivi~kiidaburana da nani wawayina hosi poipoina tepanai ina seri wawayisi yavata iti~ghaviya. ²⁰Ma kegha da nani wawayina hosi poipoina tepanai yegai ghamoghamona da peroveta vibero na ipanisi. Tuna perovetina na bera ghamaghamasi iberabera yegai ghamoghamona kubiine da wawaya ivivi~beroberowesi da ina matakira gwabisiyai ikirumi ma kana kokoitau ivovokavakavari. Ti damsi ivi~ruwa ipanisi, yawawayasi ma toka ku kamona itawanaoruwesi, tokana kamoni na sulpa wakimina ikarakarai.^w ²¹Ma tomowina hosi

^r 19:11 Ezek 1:1; Psa 96:13; Isa 11:4 ^s 19:12 Dan 10:6 ^t 19:15 *Greipi*: Greipi na berabero wawayisi isisiyesi ma tugudaguda na Yesu kii kovogha evereveresi. ^u 19:15 Psa 2:9; Isa 63:3; Joel 3:13; Rev 14:20 ^v 19:17-18 Ezek 39:17-20 ^w 19:20 Rev 13:1-18

tepanai ina seri kawanai ikiibau da ghamoghamona ina seri wawayisi kudubisi iyaraghisi. Ma ganibowa kammam kiusi kudubisi ikam da ikam dododowana.

Madegha 1~tausan.

20 ¹Ma akita na aneyia sago kunumai iororu akitai. Ma imanai na Abis bonaghina guduna kana kiya ma chein ghamanakina ivovotana. ²Ma nani aneyina ivomiiri da dragon ipatumi. Tuna na mota katamana ma kana vava na Devil bo Seitan. Ma ikupatupatumi da nakanani ita~makai da madegha 1~tausan ita~kovi.^x ³Ma aneyina ivomiiri da Seitan itawanaoruwei ku Abis kamona. Ma bonaghina igudui ma ipasitatani da ke ita~kiibau ma ke kovoghina da dam ma dam iti~beroberowe meyesi da madegha 1~tausan ita~kovi. Ma tuna murinai na kana mara vaghata ina~viyya na ina~votawei ina~kiibau da mara tupona kava.

⁴Ma akita na vikiivavo gawarisi akitai ma tepasiyai na wawaya kanumisi ivivi~makiiyana. Wawayisi na God rewapana iveresi da wawaya iti~tupaviresi. Ma bade wawaya kanumisi akitai, ti na iyavo kava debiiyai ivi~mamatara da Yesu ivi~tumaghane ma God vonana idimadime ma tuna kubiine kaiyosi ivi~kiiyaraghana. Ma yegai ghamoghamona ina kokoitau yavata ke ita~vokavakavari, ma bade ina matakira ke imasiyai bo maghitepasiiyai ita~kiruma. Wawayisi irabobo ma kegha da God iberisi da ivomiiri ma rewapana iveresi da ivi~kiikiivavo da Keriso yavata iti~bada patapata da madegha 1~tausan ita~kovi.^y ⁵Weni tuna na vomiiri marana karena. Ma wawaya raborabobosi makiiterena na ina~kenakena da madegha 1~tausan ina~kovi ma muriyai na ti bade ina~vomiiri. ⁶Ma iyavo kava vomiiri marana karena kamoni ivi~nao na God rapenai ma ina vibiibiina kamoni da vovokaravisi. Ti na rabobo viruwina ina rewapana damina ke ina~viyya. Ma ti na vokavakavara babadisi God ma Keriso kubiisi ma yavata ini~bada patapata da madegha 1~tausan ina~kovi.

Seitan Ipeku.

⁷Ma madegha 1~tausan ina~kovi na gabura kamoni Seitan ina~votawei. ⁸Ma ina~kiibau na ina~nae da dobu kudubina ina~veru yavui da dam ma dam nuwanuwasi ina~kanikani ma ina~viviberoberowesi. Kii vava na Gog ma Magog ma Seitan ikiiriariyesi da vighaviya kubiine ma i koroto irakata kirakai da gonugonu kikirai nakanani.^z ⁹Ma ibaba da dobu iveruyaraghi ma inekiibau da God ina wawaya i ku taki ma igaripipini. Tuna takina

^x 20:2 Gen 3:1 ^y 20:4 Dan 7:9, 22 ^z 20:8 Ezek 7:2, 38:2, 9, 15

na God ina nuwaviina kwanatuna. Igaripipini ma kegha da kunumai keyama yebayebarina ioru da ikaragavovora yavusi. ¹⁰Ma nani damsi i bada na Devil, ma tuna ivi~beroberowesi da nani berasi iberai. Ma God ivomiiri da Devil toka ku kamona itawanaoruwei, tokana kamonai na sulpa wakimina ikarakarai. Ma mara ma didibara nonowina yegai ghamoghamona da peroveta vibero yavata ina~vovokwarakwara patapata da nakanani ina~kara nonowesi.

Vitupavira turina.

¹¹Ma akita na God akitai vikiivavo gawarina ghamana ma poipoina tepanai imakamakai, ma dobu da kunuma iverutaweyana da iwapa.^a ¹²Ma akita na wawaya raborabobosi kudubina, wawayota ma wawaya ghamaghamasi vikiivavo gawarina maghinonai ivivi~miiriyana. Ma aneya buka ivotatetate, kamonai wawaya aviyavisina kava iberaberai i yawasa kamonai namada igirumi. Ma God wawaya i bera nununai ivi~tupaviresi. Ma bade buka sago ivotatei tuna na Yawasa Bukana.^b ¹³Ma iyavo kava yegai kamonai irukwamakai ma bade rurukwisi tanama ma karawaga kamonai na kudubina ivomiiri da God kurina inae da wawaya i yawasa kamonai aviyavisina kava iberaberai na nununai ivi~tupaviresi. ¹⁴Nani murinai na God rabobo da karawaga itawanaoruwesi ku keyama karakaratina tokana. Ma weni keyamina karakaratina tokanai na rabobo viruwina. ¹⁵Ma iyavo kava Yawasa Bukana kamonai kii vava ke ita~giruma na ti yavata itawesi ioru nani ku tokana karakaratina.

Kunuma ma dobu vusi.

21 ¹Ma akita na kunuma da dobu vusi akitisi, iyamna kunuma da dobu wadubosi na iwapawapeyana, ma ke sago yegai ita~makamakai.^c ²Ma akita na kwanatu vovokaravina akitai, tuna Jerusalem vuna God gwabinai kunumai iororu. Ivi~monaghi da nakanani ma wavine iti~monagha tavine kubiine, ivovunagha da tomowina yavata iti~kiikapu.^d ³Ma avi~yanei da God ina vikiivavo gawarinai gamo ghamana ivona bo, “Karako God ina numa na wawaya kamosiyai ma yavata ina~makii patapata. Ti na ina wawaya, ma tuna na i God, iyamna tuna mani inoru da kamosiyai ina~makai.^e ⁴Ma matadogasi kudubina ina~kiipupunatawei. Ma

^a 20:11-12 Dan 7:9-10 ^b 20:12 *Yawasa Bukana*: Yawasa Bukana kamonai na iyavo kava Yesu itumaghane na kii vava igiruma. Ma ti damsi kava na yawasa makamakii nonowina ina~viiya. ^c 21:1 Isa 65:17, 66:22; 2Pit 3:13 ^d 21:2 Isa 52:1, 61:10; Rev 3:12 ^e 21:3 Ezek 37:27; Lev 26:11, 12

rabobo da vikamyuyuwa, inivisi da vomatadoga kegha, iyamna yawasa wadubona kudubina ini~kovi tuwanonowi.”^f

⁵Ma God ina vikiivavo gawarina tepanai ivona bo, “Kokitai, karako na bera kudubina aivuni.” Ma bade ivoneku bo, “Weni sisiyisi na kevi~tumaghanei iyamna tuna na vonavaghata. Tuna kubiine na kegiruma.” ⁶Ma bade ivoneku bo, “Avoyavui. Taku na Alfa ma Omega, bera karena ma bera damona. Ma iyai kaiyona ina~rugavovori na yawasa vusirinai okowa ana~verei da inuma ma ke ina~gimari.” ⁷Ma iyavo kava nuwapoya ma ruyagha ina~ghegavovori ma ina~miiribagibagi da ku damona na weni yawasina na ani~damani kurisi. Ma taku na i God ma ti wawayisi na natunatuku.” ⁸Ma iyavo kava imuritina bo ke ita~vivitumaghaneku bo yawasa dowadowana evovotani, ma bade iyavo kava ekiikiivunuwa, ipekana wapawapa bo ikasiko, eyapuyapune da ikiirapu, ma bade iyavo kava sawara yamoyamonisi evovokavakarisi ma vibero wawayisi kudubisi, ti damsi kii gawara na sulpa karata makamakiina ku tokana ana~tawanaoruwesi, tuna na rabobo viruwina.”

Jerusalem vuna.

⁹Ma muriyai na aneya miikovimaruwa nuwapoya ma gubaga bogii ma bogiiyai dabirisi ivovotana na kamosiyai sago imiirikiibau. Ma tuna aneyina ivoneku bo, “Kepisi da wavine imonagha tavine kubiine na ani~beyem. Tuna na God ina Sipu Gegeyina kawana.” ¹⁰Ma Kanuma Vovokaravina itowatepaniku da aneyina irutiniku yavata kanae koya ghamana ku tepana. Ma Jerusalem kwanatuna vovokaravina God gwabinai kunumai iororu na ivi~beyeku.” ¹¹Ma God kana kadara ivi~tupoi da yaseganina kana kita na nakanani ma wakima kana vava jespa, kitana na nakanani ma wakima yaghayagharina ma miiyanina irakata kirakai. ¹²Ma garina nani kwanatuna iveruviviri na tupatupana ma ighe kirakai. Ma kana matuketa na ivi~12 ma potapota aneyisi ivi~12 da matuketa sago sago дума ipotapotai. Ma matuketisi tepasiyai na Israel kii dam ivi~12 kii vava igiruma. Matuketa sago sago дума tepanai na dam sago kava kana vava igirumi.” ¹³Ma kana gari na nevanavana ruwamaruwa. Ma nevanava sago na kana matuketa aroba. East nevanavana kana matuketa ivi~aroba ma bade ku west nevanavana kana matuketa aroba. Ma nakanani north ku nevanavana kana matuketa aroba ma bade south ku nevanavana na kana matuketa ivi~aroba. ¹⁴Ma wakima ghamaghamasi ivi~12 ipapa ma itura da gari vitana ita~kavari. Ma nani wakimisi sago sago дума tepasiyai na Sipu Gegeyina ina aposol ivi~12 kii vava igiruma. ¹⁵Ma nani aneyina kuriku ivivi~sisiya na imanai ruvaruva sawarina goldiyai

^f 21:4 Isa 25:8, 35:10, 65:19 ^g 21:6 Isa 55:1 ^h 21:7 2Sam 7:14; Psa 89:26-27

ⁱ 21:10 Ezek 40:2 ^j 21:12-13 Ezek 48:30-35

iyamoni ivovotani da kwanatuna ma garina da matuketisi ita~ruva.^k ¹⁶Ma aneyina ina ruvaruva iviia ma iruvai da kwanatuna ina guri na 2~tausan 4 handred kilomita.^l Ma ikikava iguri na bade nakanani inaba ma bade nakanani ighae. ¹⁷Ma aneyina kwanatuna garina kana tupatupa iruvai na 60 mitas.^m Ma ina ruvaruva sawarina na ikikava wawaya dobuwai eruvaruva nakanani, ruvaruva sawarisi kii guri na sago. ¹⁸Ma kwanatuna kudubina na gold kiimataninai ivowai, tuna na keyama yebayebarina kamonai ikaravunaghi da gold kavakava, kitana na yaghara kiikiina nakanani ma garasi. Ma garina na jespa wakiminai kavakava igariviviri.ⁿ ¹⁹Ma wakima ghamaghamasi ivi~12 itura da gari vitana ita~kavari ma wakima vovokeyakeyusiyai ivi~monaghi. ²⁰Wakima ghamana sago kana monagha wakimisi gisigisisi na jespa kavakava. Ma sago na safaya kavakava. Ma sago na aget kavakava. Ma sago na emerod kavakava. Ma bade sago na aniks kavakava. Ma sago na kaniliyan kavakava. Ma sago na krisolait kavakava. Ma bade sago na berel kavakava. Ma sago na topas kavakava. Ma sago na krisopreis kavakava. Ma sago na jeisint kavakava. Ma turina na ametist kavakava. ²¹Ma kwanatu matuketisi kii gudu ivi~12 na pel iviia da iyamona. Matuketa sago na kana pel sago. Ma nani kwanatuna ketana ghamana na goldiyai iyamoni, gold na kiimatanina ma kitana yaghara kiikiina nakanani ma garasi.

²²Ma kamonai na ke sago taparoro numana ata~kitai, iyamna God rewapana kirakiina ma Sipu Gegeyina yavata kii kadara na nani kwanatuna ivi~tupoi, tuna kubiine na wawaya ke numa itekwai da kamonai ita~vokavakarisi. ²³Ma bade ke madegha bo nawaravi gweyurina itekwai da yasegana kubiine, iyamna God kana kadara ma bade Sipu Gegeyina yavata yaseganisi nani kwanatuna ivi~tupoi.^o ²⁴Ma nani yaseganinai na dam ma dam kudubina ina~makamakai ma dobu kana kiikiivavo i mura kadakadarisi ina~riyeriyei kwanatuna ku kamona.^p ²⁵Ma nani kwanatuna matuketisi na ke meyani da ina~gudu tovana. Mara nonowa vovotawesi nakanani ina~makamakai iyamna nani dobunai na didibara kegha.^q ²⁶Ma dam ma dam kudubisi dobuwai i mura kadakadarisi ma i puyo kiikiimatanisi ina~riyei nani ku kwanatuna. ²⁷Ma ke sago aviyavisina puyapuyakina ina~rui. Ma bade wawaya sawara yamoyamonisi evovokavakarisi ma wawaya viviberosi ku kwanatuna ke ina~rui tovana. Ma iyavo kava kii vava Sipu Gegeyina ina Yawasa Bukana kamonai igiruma na ti damsai kava ina~rui.^r

22 ¹Ma muriyai na nani aneyina yawasa okowina ivi~beyeku. Ma okowina na miirara kiikiina, nakanani ma garasi, ma God ma

^k 21:15 Ezek 40:3 ^l 21:16 2,400 kilomita na 1,500 miles bo 12,000 stadia. ^m 21:17 60 mita na 216 feet. ⁿ 21:18-21 Isa 54:11-12 ^o 21:23 Isa 60:19-20 ^p 21:24 Isa 60:3 ^q 21:25-26 Isa 60:11 ^r 21:27 Isa 52:1; Ezek 44:9

Sipu Gegeyina yavata i vikiivavo gawarina gaburina ikiikiibau.^s ²Ma okowina na iverau ioru da nani kwanatuna ketana ghamana basunai iveraverau. Ma okowina nevana da nevanai na yawasa kiisi imiimiiri. Ma nawaravi nununai iamame da nawaravi sago sago duma na amesi bogii ma bogiiyai. Ma rugurugusi na gegura da dam ma dam ivivi~bunama da yawasa ipanapanani.^t ³Rorova God dobu imagi na karako ivotawei ma ke meyani da aviyavisina sago inimaga meyei.^u

Ma God ma Sipu Gegeyina yavata i vikiivavo gawarina kava nani kwanatuna kamoni ina~makamakai da ina bigabiga wawayisi ina~vovokavakavari. ⁴Ma God maghighina ina~kitakitai ma kana vava na maghitepasiyai ina~makamakai. ⁵Ma nani dobunai na didibara kegha tuna kubiine madegha ma yasegana ke inekwai, iyamna Bada God na i yasegana. Ma wawayisi ini~kiivavo mara nonowa.’

Yesu epipisi.

⁶Ma aneyina ivoneku bo, “Weni bukana kamoni sisiya kudubina kevi~tumaghane, iyamna tuna na vonavaghata. Ma Bada God tuna Kanuma Vovokaravina evonavonatawei ina peroperoveta kurisi na bade nakanani ina aneya ivonatawei da ina bigabiga wawayisi kurisi idebei da mara gisina kava ma maghinotiyai aviyavisina ina~tupuwa.”

⁷Ma Yesu ivona bo, “Kovi~yana. Taku gisina kava ma ana~pisi. Ma iyavo kava sisiya kudubina weni bukana kamoni evovotani na God ini~biibiinisi.”

⁸Weni berasi kudubina na taku Jon tinikuwai avi~yanei ma matakawai akitai. Ma nani aneyina bera kudubina ivi~beyeku ikovi na maghinonai avi~tuwaporeruruwana ma ataweku da ata~vokavakavari. ⁹Ma ivoneku bo, “Kevoterei. Ke kuna~vokavakariku.”

“Taku na tami vitumaghana dami nakanani. Tam ma peroperoveta turaturam ma iyavo kava weni bukana ina sisiya kovovotekatekei, kudubita na God ina~bigabiga. Tuna ina kina kava kevokavakavari.”

¹⁰Ma bade ivoneku bo, “Weni bukana kamoni aviyavisina God gwabinai kuviiya ma kugiruma na ke kuna~teregavui, iyamna weni berasi kudubina na mara gisina kava ma ina~tupuwa. ¹¹Ma iyavo kava berabero eberaberi na vaghina, berabero evokikini. Ma iyavo kava bera dowadowasi esasaghirighiriyei na bade vaghina, tuna evokikini. Ma iyavo kava iwawaya bubuna na nakanani evi~wawaya bubuna. Ma bade iyavo kava yawasa vovokaravina kamoni emakamakai na bade nakanani nani yawasina kamoni emakai.”^w

¹²Ma Yesu ivona bo, “Kovi~yana. Taku gisina kava ma ana~pisi. Ma ana~pipisi na wawaya i miiya ana~kavarapiyei da i bera nununai na

^s 22:1 Ezek 47:1; Zech 14:8 ^t 22:2 Gen 2:9; Ezek 47:12 ^u 22:3 Zech 14:11

^v 22:5 Isa 60:19; Dan 7:18 ^w 22:11 Dan 12:10

nakanani ani~miiyesi.^x ¹³Taku na Alfa ma Omega, taku na maghinona ma turina, bera karena ma bera damona.”^y

¹⁴Iyavo kava kii gara dadabusi ikowataweyana na God ini~biibiinisi ma ini~vaghinei da nani kwanatuna vovokaravina matuketinai ina~ruu ma yawasa kiina amena ina~kanikani.^z ¹⁵Ma kwanatuna kupunai na kukou. Ti na iyavo kava ikiirapu, ikasiko, eyapuyapune, ma iyavo kava ipekana wapawapa, ekiikiivunuwa, ma sawara yamoyamonisi evovokavakarisi. Ma bade iyavo kava ibero ma i kayowana da vibero yawasina kamoni ina~makai, na kudubisi ina~gudupotesi da nani kwanatuna garina kupunai ina~makai.

¹⁶“Taku Yesu aku aneya avi~yonei ioru tam kurim da weni sisiyisi vitumaghana wawayisi kurisi kuti~yonayonei. Taku na David ramramna ma tupureghina. Taku na maratontom tughuwarina, yaghara kiikiina.”^a

¹⁷Kanuma Vovokaravina ma Sipu Gegeyina kawana ikwatu bo, “Kepisi.”^b

Ma iyavo kava weni sisiyisi kona~viviyanai na tami bade kovona bo, “Kepisi.”

Ma iyavo kava kaiyosi irugavovori na ina~pisi. Ma iyavo kava ekayokayowei na yawasa vusirinai okowa inuma ma ke ina~gimari.

Sisiya turina.

¹⁸Tami iyavo kava God ina sisiya weni bukana kamoni koiyanai na kokitaruvimi, iyamna taku Jon avonavonemi da iyai tam am nota ku tepana kuna~terei da iyamna kuna~kiiwiwapawapai na weni bukana kamoni gubaga ma nuwapoya bogii ma bogiiyai isisiyei na God ina viiya da kam kovogha ku tepana ini~taratanei.^c ¹⁹Ma mikeda sisiya sago kava weni bukana kamoni kuna~votawei na kwanatu vovokaravina kamoni God kam gawara ina~votawei ma bade ke ini~vaghinei da yawasa kiina amena kuna~kani. Kwanatu vovokaravina ma yawasa kiina na weni bukana kamoni isisiyei.

²⁰Wawayina evonavona kiiyaragha da sisiya kudubina weni bukana kamoni isisiya na vonavaghata, na tuna evonavona bo, “Vona bubuna da gisina kava ma ana~pisi.”

Amen. Kepisi, Bada Yesu.

²¹Ainowi Bada Yesu kurina da ina agabiibai tami God ina wawayi kudubimi gwabimiyai ina~makai.

^x 22:12 Isa 40:10, 62:11; Psa 28:4; Jer 17:10 ^y 22:13 Rev 1:8, 17, 2:8; Isa 44:6, 48:12

^z 22:14 Gen 2:9, 3:22 ^a 22:16 Isa 11:1, 10 ^b 22:17 Isa 55:1 ^c 22:18-19 Deut 4:2, 12:32